

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1:70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petlitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 „
za trikrat . . . . . 9 „
za več ko trikrat . . . . . 8 „
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Ustanovni shod „Mlekarske zveze“.

Danes se je vršil v mali dvorani hotela „Union“ ustanovni shod „Mlekarske zveze“. Udeležba je bila jako obilna, in dvorana je postala premajhna za zborovalce. To kaže veliko zanimanje naših kmetovalcev za to na novo, tako bujno prospevajočo panogo našega narodnega gospodarstva.

Shodu je predsedoval gospod Tršar ml. z Vrhnik, ki pozdravi zborovalce, zlasti gospoda Charouska kot zastopnika c. kr. poljedelskega ministrstva, gg. deželnega glavarja pl. Detela, deželnega odbornika in državnega poslanca vodjo Povšeta in grofa Barbota itd. Vlado je zastopal vitez pl. Laschan.

Gospod deželni glavar pl. Detela pozdravi ustanovni shod, se zahvaljuje za prijazno povabilo in omenja, da nima mandata zastopati c. kr. kmetijsko družbo, ker centralni odbor kmetijske družbe še ni imel prilike zborovati. Smatra pa, da ima kot predsednik prijetno dolžnost odzvati se povabilu, pozdravlja v imenu c. kr. kmetijske družbe ustanovitev zveze in želi najboljšega uspeha našemu delovanju, še posebno, ker je kmetijska družba kranjska delovala že od nekdaj na izboljšanje kranjskega mlekarstva. V imenu kmetijske družbe, ki ni imela prilike sodelovati pri osnovanju „Mlekarske zveze“, mora vendar z največjim veseljem pozdraviti osnove vsake zdrave organizacije, ki meri na napredek. Bog naj blagoslovi delo!

Predsednik „Zadružne zveze“ dr. Krek povdarja, da je prva kranjska razstava sirovega masla pokazala pomanjkljivost našega izdelka. Treba tehnične izpopolnitve in finančne ureditve. Veselo je, da se zanimajo za to zadružništvo vsi javni odločilni faktorji. Ne zanašajmo se pa na podpore, ampak na lastno moč.

Gospod mlekarški nadzornik Legvart v obširnem poročilu polasnjuje nastanek „Mlekarske zveze“. Poleg nas zboruje „Rafaelova družba“, ki se bavi z izseljevanjem ljudstva. A edino sredstvo proti izseljevanju je, preskrbeti našemu ljudstvu boljšega kruha, in to je mogoče s povzdigo gospodarstva, ki se da na kranjskem še visoko dvigniti, zlasti živinoreja in mlekarstvo. Kranjska dežela, v kateri se je v petih letih osnovalo 80 mlekarških zadrug, je že zdaj primeroma prva dežela v državi v tem oziru. Po mlekarstvu šele se je začela izboljševati živinoreja in mnogo občin ima že lepah dohodkov od njega. Na milijone denarja je že po tej poti prišlo v deželo. A izkušnja kaže povsod, da je pravi napredek mogoč le po močni zvezi. Mnogo so izgubile posamezne mlekarne, ker so bile odvisne od nezanesljivih odjemalcev, ker so si med se-

boj konkurirale in kvarile ceno. Poletu odjemalci niso hoteli odjemati; prišlo so nazaj celo plombarne neodprte pošiljatve, češ, da je mleko pokvarjeno, kar ni bilo res. Posebne težave so imele mlekarne z razpečevanjem sirovega masla. Mlekarstvo trpi v trgovini, ker ne more imeti vsake mlekarne izurjenega trgovskega voditelja. To bo prevzela „Mlekarska zveza“. Skoro vse notranjske mlekarne so bile v zadnjem času opeharjene, težavno je dobiti denar. Vse tovarne so dandanes kartelirane, tudi mlekarne so nekatere tovarne, ki morejo le po zvezi doseči dober trg. V Trstu se je včasih mleko prodajalo po 28 do 30 h liter, zdaj, ko vse mlekarne tišče tja, je padla cena na 20 h. Tako ni mogoče več dalje delati. Mnoge mlekarne so sicer zavezane s pogodbami, a med temi pogodbami je mnogo tudi pravo neveljavnih. Zveza bo pazila na sklepanje pogodb. Zveza bo organizirala tudi kupčijo z jajci, in v marsikaterem kraju bodo zaslužili z jajci toliko kot z mlekom. Tudi z medom se bo bavila, pozneje morda tudi z zelenjavo. Naloga odbora bo doseči dobre cene. Po zvezi se bo dosegla enaka vrednost blaga, kajti zdaj izdelujejo nekatere mlekarne manj vredno maslo; zato prihaja k nam n. pr. celo sirovo maslo z Danskega za 1 in pol milijona kron pa sira iz Švice. Sir znao sicer naši ljudje izdelovati, a ravnati z njim ne znajo; manjka primernih kleti. Zveza bo skrbela za zanesljivo plačilo; doslej so nekatere mlekarne na tisoče kron izgubile pri nezanesljivih trgovcih. Dalje bo zveza mogla skrbeti v tehničnem oziru za stroje in bo nastavila svojega strojnika.

Slednjič omeni gospod mlekarški nadzornik, da se mu je od neke strani očitalo, da je to le nemodra baharija od njega, da je vlada poverila „Zadružni zvezi“ osnove „Mlekarske zveze“. V dokaz, da je to res volja vlade, predloži dotični odlok c. kr. poljedelskega ministrstva. Mi hočemo skupaj delati; nikogar ne lovimo, kdor misli od nas kaj takega, naj ne pristopi. Osnovni sta se prej že dve mlekarški zvezi, ki nista prišli do nobenega zaključka. Zdaj smo našli pravo obliko. V osnovnem odboru so bili možje iz vseh delov dežele in od obeh strank, ki so sklenili ustanovitev „Mlekarske zveze“. Naše delo ni politično, ampak je le gospodarsko.

Nato se je vršil razgovor o pravilih, ki so se ga udeležili gg. Privost, Oblak, Gnidovec, Hodnik, grof Barbo.

Grof Barbo predlaga, da se naj določi temeljni delež na 100 K, za vsakih 100 litrov dnevnega povprečno oddanega mleka pa en delež po 50 kron. Gospod Hodnik predlaga, da se garancija zniža od 10kratne na trikratno. Ta predloga prideta na prihodnjem obnem zboru pri premembni pravil na dnevni red.

Gospod Hodnik omenja, da se bo ustano-

vitev „Mlekarske zveze“ politično izrabljevala in ljudstvo begalo. Mi se pa tega nikar ne bojimo in poidimo naprej po naši poti. (Odobranje.)

Gospod Legvart kliče še enkrat vse zadružnike na skupno delo. Vsaka zadruga ima težave ob svojem začetku, tudi mi jih bomo premagali. Vse politične udarce, ki bodo na nas padali, bomo že pretrpeli. Naša naloga je le, da delamo po najboljši poti za izboljšanje mlekarstva. Kdor ne uvideva, da je le to naša naloga, tega obžalujemo.

V odbor so izvoljeni soglasno:

Matiija Kump, c. kr. stotnik v pok., načelnik, odbornik „Zadružne zveze“; Adolf Muley, podnačelnik, načelnik mlekarške zadruge v Logatcu; odborniki: Franc Tršar, načelnik mlekarške zadruge na Vrhnik; grof Barbo, deželni odbornik; Anton Oblak, načelnik mlekarške zadruge v St. Lovrencu; Ivan Valenčič, načelnik mlekarške zadruge v Ilir. Bistrici; Fran Demšar, državni poslanec v Česnjici; Svetoslav Premrou, tajnik „Zadružne zveze“; Jakob Legvart, c. kr. mlekarški nadzornik v Ljubljani.

V nadzorstvo so izvoljeni soglasno:

Matija Kump, c. kr. stotnik v pok., načelnik, g. Karol Kauschegg, podnačelnik, Stanovnik, župan v Horjulu, Henrik Povše, župnik na Čatežu, Giuro Rašica, ravnatelj „Zadružne zveze“ v Ljubljani, g. Remškar z Brezovice.

Novoizvoljeni predsednik gospod Kump prevzame predsedstvo in omenja, da nekateri še ne uvidijo jasno, za kaj se gre. Ne uvidevajo, da bo delovala zveza le v korist zadrug, zase pa bo imela edino le veliko dela. Zveza se je ustanovila samo zato, da se pod neko veliko firmo spravijo vse mlekarške zadruge, ker mora ta ugodnejše nastopiti na trgovski trg. Monopolizirati, osvojiti moramo ves jug samo z enotnim postopanjem.

„Jugoslovanska“ zveza proti nagodbi.

Tržaški „Balkan“, glasilo Hribarjevega pobratima Mandiča, naznanja, da je Jugoslovanska zveza sklenila glasovati proti nagodbi in sicer „usposredno za držanjem hrvaške delegacije v Pešti“.

Poslanec ljubljanskega mesta Ivan Hribar je imel včeraj shod svojih volivcev v tukajšnjem „Mestnem Domu“. Na tem shodu je nagodbo sumljivo kratko odpravil in je le trdil, da ima nagodba zagotovljeno večino ter je pogled staro neresnico, kateri se upira jasna pamet, da bi belokranjska železnica tudi brez nagodbe ne bila v nevarnosti. Že opetovano je dokazano, da se opira dogovor glede belo-

kranjske železnice med obema ministrskima predsednikoma le na nagodbo in da se brez nagodbe tudi ta dogovor razruši in se na celi črti prične gospodarski boj. Ministrski predsednik je jasno povedal, kako zelo bi bila lahka belokranjska železnica po nerodnostih „Jugoslovanske zveze“ v nevarnosti. To stoji in Hribarjevo zavijanje je imelo le namen prikriti njegovo dvojno stališče, s katerim bi bil na eni strani rad v skladu z združnim sklepom narodno-naprednega izvrševalnega odbora, na drugi strani pa z „Jugoslovansko zvezo“, katere sklep je za Ljubljano silno škodljiv in bi bil za razvoj Ljubljane in Belokrajine lahko naravnost katastrofalen, da po zaslugi krščanskih socialcev ni zagotovljena večina nagodbi.

Zveza z Belokrajino se je določila povodom nagodbe in se je še le povodom nagodbe ogrska vlada udala v to zvezo. Gospoda okoli nekaterih sloven. listov se dela nalašč neumno, ker tega si ne moremo misliti, da bi bila tako malo informirana, da bi ne vedela, da je dogovor med hrvaškimi poslanci in ogrsko vlado bil prej le za zvezo Dalmacije s Hrvaško in da je ogrska vlada zvezo z Belokrajino do nagodbe naravnost odklanjala.

Ivan Hribar je na včerajšnjem shodu svoje volivce tako bagateliziral, da se mu ni zdelo niti vredno, da bi jim naznanil kaj je glede glasovanja o nagodbi sklenila „Jugoslovanska zveza“. Tako postopanje poslanca s svojimi volivci je naravnost velika predrznost, in reveži morajo biti ti „narodnonapredni volivci“, ki tako bagatelizirane mirno utaknejo v žep in se še z lakajsko ponižnostjo za to zahvaljujejo! Ali je pa morda Ivan Hribar tako malo politično informiran, da niti ne ve, kaj je sklenila „Jugoslovanska zveza“? Ali se je morda Ivan Hribar zbal viharja, da bi ne zavrelo tudi med narodno-naprednimi volivci, ko bi se izvedelo, kako na ljubo svojemu vihravemu prijatelju karambolistu Tresić Pavičiču brani koristi Ljubljane? Na vsak način: Ena najgrših Hribarjevih potez je bila, da si je upal preko tega, za Ljubljano eminentno važnega sklepa pred svojimi ljubljanskimi volivci preiti z molčanjem.

Da Hribar za sklep „Jugoslovanske zveze“ ne bi bil vedel, se ne zdi verjetno, ker je „Balkan“ sam izklepetal, da je bil pri banketu, katerega je „Jugoslovanska zveza“ priredila hrvaškemu odposlanstvu iz Budimpešte v hotelu „Kraustoffel“ na Dunaju, navzočen tudi Hribar, in da je na banketu vladalo „najbolje razpoloženje“, komunike „Jug. zveze“ o tem sestanku je poročal „o popolnem sporazumljenju, solidarnosti“. Sedaj pa vprašamo: Ali so Ivana Hribarja izvolili Tresić Pavičič, Mandič, ali pa ljubljanski volivci, da zastopa njihove koristi?!

„Narod“ je v soboto pisal v vabilu na Hribarjev shod: Nagodba in vprašanje želez-

LISTER.

Preprečeni škandal v kneževini O . .

(Angleški spisal C. Doyle.)

(Dalje.)

II.

Točno ob treh popoldne sem prišel v Bakersko ulico, toda Holmesa še ni bilo doma. Oskrbnica mi je povedala, da je odšel še pred 8. uro jutraj. Sedel sem h kaminu ter sklenil, da ga na vsak način počakam. Zadnji slučaj me je posebno zanimal. Četudi ni bil eden izmed groznih dogodkov, ki nosijo na sebi pečat hudodelstev, vendar je bil pomenljiv že z ozirom na visoko osebo, katere se je tikal. Pri tem pa sem iznova občudoval neovrgljivo logiko svojega prijatelja in mojstrski način, s katerim se je vsake stvari lotil. Niti mislil nisem na to, da bi se mu izid ponesrečil, tako sem bil gotov, da reši vsako še tako težko nalogo. Malo pred četrto uro so se odprla vrata in vstopil je navidezno pijan konjski hlapec. Lase je imel razmršene, rdeč obraz in slaba obleka sta naredila name vtis propalega človeka. Četudi sem poznal nedosegljivo spretnost svojega prijatelja kar se tiče ravno preoblačenja, trajalo je vendar dokaj časa, predno sem se uveril, da je on. Pokimal je nalhano ter izginil v spalno sobo. Po preteku petih minut se je vrnil kot ponavadi elegantno oblečen. Z rokama v žepu sedel je k meni ter se pričel prav iz srca smeati.

„To je izborna,“ je izpregovoril, a takoj se ga je lotil zopet nevzdržljiv smeh, dokler mu ni posla sapa.

„Kaj pa se je vendar pripetilo?“

„Presmešno je. Tega pač ne ugaješ, s čem sem se danes pečal in kako sem zaključil svoje delovanje.“

„Niti pojma! Gotovo si natančno opazoval stanovanje in navade ter početje gospodične Adler?“

„To že, in pri tem doživljam marsikaj pomembnega. Čuj, da ti povem. Danes jutro odšel sem z doma kot brezposelni kočijaž. Med temi konjskimi strežniki ti vlada čudovita sloga. Pridruži se jim in vse plačujem, kar želiš. Tako sem kmalu našel njeno stanovanje. Dvonedstropna vila je pravcati bijou; v ozadiju se razprostira vrt, med tem ko stoji poslopje tik ceste. Na desni je prostrana, lepo opravljena sobica; velika okna segajo skoro do tal ter so po neokretnem angleškem načinu tako izdelana, da jih lahko odpre vsak otrok. Sicer nisem mogel ničesar posebnega odkriti, k večjemu, da bi se dalo s strehe postarskega poslopja, kjer se nahaja kočijažovo stanovanje, priti skozi okno v notranjost vile. Šel sem po cesti dalje, dokler nisem našel, kar sem iskal. V ozki sosednji ulici sem našel konjski hlev. Pomagal sem hlapcu snažiti konje ter zato dobil napitnino, kozarec piva, o gospici Adler pa toliko pojasnil, kolikor sem jih le hotel. Seveda sem se moral obenem zadovoljiti z životopisi najmanj dvanašterih drugih oseb iz sosesčine, ki me niso prav nič zanimali.“

„No, in Irena Adler?“

„O ta ženska! Zmedla je glave vsem mo-

žkim celega mestnega okraja. Ona je najdražestneje bitje pod solncem, to je splošno mnenje in soglasna sodba v vseh hlevih, ki se nahajajo v Serpentine Avenue. Živi popolnoma zase, poje po koncertih, vsak dan se odpelje z doma točno ob petih popoldne in se vrača ob sedmih k večerji. Sicer čez dan je malokrat odhaja z doma. Obiskuje pa jo čestokrat mlad in jako lep, temnolas gospod. Vsak dan prihaja gotovo enkrat, če ne celo po dvakrat. Znan je pod imenom Godfrey Norton. — Vidiš li, koliko to človeku lahko koristi, če ima prijatelje med konjskimi hlapci! Vsak ga je že več kot desetkrat vozil domov, zato so ga tako natančno poznali. Ko sem dovolj poizvedel od njih ter jim je tudi pošlo gradivo, hodil sem počasi semintja v okolici, in koval svoj vojni načrt.“

„Ta gospod Norton se gotovo ni smel podcenjevati in je bilo treba računati z njim. Bil je jurist, to je zahtevalo previdnosti. Kakšna zveza je bila med obema in kakšen povod čestim obiskom? Ali je bila ona njegova klientinja, ali prijateljica ali morda ljubica? V prvem slučaju mu je morebiti izročila sliko v varstvo, — v slednjem vsekakor ne. Vendar pa je bilo od rešitve teh vprašanj odvisno, ali naj nadaljnem poizvedbe v vili ali pa naj si izberem kot torišče stanovanje imenovanega gospoda. Te točke rešiti u ni bilo baš lahko in cela zadeva je postajala tembolj zamotana. — Pa morda te dolgočasijo te podrobnosti, toda potrebne so, da se da situacija pravilno razmotrivati.“

„Tvojim izvajanjem sledim s popolno pozornostjo, sem mu odvrnil.

„Nisem bil še na jasnem, kako naj se

lotim stvari, ko se je pripeljal lahek voziček in ustavil pred vilo. Izstopil je mož jako lepe vnanosti, z orlovskim nosom sredi z lepo brado obraščene obraza. Brezdvoma je bil to oni, katerega so mi bili opisali. Zelo se mu je moralo muditi, ker je ukazal vozniku čakati in je mimo hišine, ki je odprla vrata, odhitel v vilo kot človek, ki se čuti popolnoma doma. — Približno kake pol ure je trajal obisk; skozi okno sem ga večkrat videl, kako je razburjeno govoreč opazal semtertja po sobi. Nje nisem mogel okazati; niti sledu ni bilo. Nenadoma se je on zelo razburjen vrnil iz vile. Predno je sedel v voz, je pogledal na uro. „Vozite kot vrag!“ je ukazal; „najprej k Grossu in Hankey, potem v cerkev sv. Monike v Edgeware Road. Pol gvineje za napitnino, če dosepa tja v dvajsetih minutah.“

Voz je oddrhal. Ravno ko sem premišljeval ali naj sledim, se je pripeljal drug eleganten voziček po ulici. Komaj se je voznik ustavil ter zapel gumble pri suknji, je že prihitela ona, odprla sama vrata pri vozu ter skočila vanj.

„V cerkev sv. Monike, John,“ je zaklicala; „pol sovereična, če dosepa tja v 20 minutah.“

„Videl sem jo le mimogrede in površno, toda zadosti, da sem razumel, če je možki radi nje zakrivil kako budalost. — Kaj meniš, Watson, te prilike nisem smel zamuditi. K sreči sem dobil v bližini voz in možnost doseči isti cilj kot onadva.“

Vozniku menda ni šlo prav v glavo, kaj naj počne z menoj umazanim konjačem, toda predno je mogel sploh izpregovoriti, sem že

niške zveze z Dalmacijo je sredotočje, okrog katerega se v tem trenutku vrti vsa naša politika. Kdor hoče dobiti v teh vprašanjih jasno, avtentično sliko, naj ne zamudi priti na shod.« In kaj je storil na shodu pred svojimi volivci Hribar? Zakril jim je sklep »Jugoslovanske zveze«. Tako podaja Hribar svojim volivcem »jasne, avtentične slike«.

Mi smo svoje stališče v tej zadevi že dovolj jasno osvetlili. V prvi vrsti nam je pri tej stvari na srcu nadaljni razvoj Ljubljane in gospodarstvo okrepitve Belokrajine! Dvojno stališče pri tem je za kranjske poslance in tudi za ljubljanske poslance izključeno!

Zgradba belokranjske železnice pa ni eminenetne važnosti samo za našo deželo, ampak tudi za druge Slovence ter so navadni zavijači in nepoznavalci razmer tisti, ki pravijo, da ta železnica ni vseslovenske važnosti. Z njo dobimo tudi boljše zveze s Hrvati in nam Slovencem s stališča dejanske praktične hrvaško-slovenske vzajemnosti pri tem ne more biti merodajno nasprotstvo kakega Trešić Pavičića do Avstrije.

Hribarja mora sedaj, ako sploh narodno-napredna stranka hoče veljati za resno stranko, postaviti pred to alternativo. Besedo ima sedaj izvrševalni odbor narodnonapredne stranke!

Naša zborovanja.

Zborovanje kmečke zveze v Mokronogu.

je včeraj dobro uspelo. Kmečka zveza je prvič zborovala v starodavni mokronoški graščini. Predsednik je bil odbornik kmečke zveze g. Povše, častni predsednik zborovanju pa gosp. Mauser, sedanjí lastnik mokronoške graščine. Poročal je o nalogi kmečke zveze g. dr. Lampe, g. Bukovic je govoril o socialni demokraciji, Oglasil se je več govornikov. Na shodu je nastopil tudi liberalizem v osebi g. Strela, ki se zdaj ne razume znamenj časa. Dobil je odgovor, kakoršnega je zaslužil. Natančneje poročilo priobčimo. To zborovanje je velikega pomena. Ljudstvu so se odprle oči. Ko je dr. Lampe govoril o potrebi volivne reforme za kranjski deželni zbor, in vprašal, če je kdo proti nameravani reformi, po kateri naj pride slovensko ljudstvo po svojih zastopnikih v večino v deželnem zboru, se ni oglasil niti eden nasprotnik. Soglasno so pritrdili zborovalci pomenu in nalogam kmečke zveze. Mnogo članov se je vpisalo. Led je prebit, le krepko naprej!

Ustanovni občni zbor zveze telovadnih odsekov je izpadel nad vse pričakovanje lepo. Udeležilo se ga je 140 odposlancev in zastopnikov telovadnih odsekov iz Ljubljane, Št. Vid nad Ljubljano, Škofje Loke, Tržiča, Jesenice, Horjulja, Kamnika, Idrije, D. M. Polja, Trbovelj in Metlike. V imenu ožjih kolegov v »Slovenskem klubu« je pozdravil zborovalce gospod poslanec Povše. Vodil je zbor gospod dr. Lovro Pogačnik. Mladenci so pokazali vzorno disciplino in navdušujoče zanimanje za njih delo. Opoldanske skupnega obeda se je udeležilo 76 telovadcev. Popoldne je bil v veliki dvorani »Uniona« vzoren nastop naraščaja; zatem pa seja odbora in vaditeljskega zbora. Več o tem zanimivem zborovanju prinesemo prihodnje dni.

Ustanovni shod slovenske podružnice avstrijske Rafaelove družbe

se je vršil ob obilni udeležbi danes v »Unionu«. Shod sta pozdravila v imenu deželnega odbora g. komerc. svetnik deželni in državni poslanec Povše, v imenu deželne vlade pa g. policijski nadsvetnik Vračko. Poročali so: prof. dr. Janežič o dosedanjem delovanju Rafaelove družbe in o stiku z zvezo ameriških duhovnikov. O Rafaelovi družbi, opisu poti in proge je poročal Moškerc, o Trstu Tul. Dr. Krek je poročal glede na postavodajo o iz-

seljencih. Župnik Kalan je poročal o varstvu dekle in o obrambi v tujini. Razprave sta se udeležila g. Abram z Goriškega in župan Stanovnik. Shodu je predsedoval g. državni poslanec Povše, namestnik njegov je bil župan Stanovnik, zapisnikar Moškerc. O shodu še poročamo.

Ustanovni shod »Vseslovenskega delavskega političnega društva«

se je vršil v nedeljo, dne 10. t. m. na Jesenicah. Članarina znaša na leto 10 vin. Društveno glasilo je »Naša Moč«. Odbor je sestavljen sledeče: predsednik Anton Jeriha, Vevče; namestnika Kavčič, Idrija; Čebuli, Jesenice; tajnik Moškerc, Ljubljana; blagajnik Urban, Ljubljana. Na shodu je govoril dr. Krek o namenih novega društva. Na predlog Čebula in Webra se je sprejela resolucija glede na uvedbo delavskega starostnega zavarovanja in da naj se raztegne delavsko zavarovanje tudi na gozdne delavce.

Strokovna komisija na Jesenicah.

V nedeljo dne 10. t. m. je bil na Jesenicah dan naše delavske stanovske in politične organizacije. Na konferenci, ki so se je udeležila malone vsa naša strokovna društva, se je sklenilo, da se osnuje za slovenska strokovna društva strokovna komisija, ki ima svoj sedež na Jesenicah. Vsi dopisi glede na strokovno komisijo doposlati: Franc Čebul, Sava p. Jesenice Fužine, Delavski dom.

Na občnem zboru »Družbe treznosti«

danes popoldne sta govorila g. dekan cirniški dr. Kravs o pijačevanju in o krščanskem življenju, g. Vek. Ravnihar pa o alkoholizmu in narodnem gospodarstvu. O stanju družbe in treznostnega gibanja je govoril župnik Kalan.

Pogodbeno ministrstvo.

Dunaj, 10. nov.

Baron Beck je spreten državnik, pa še srečo ima. Spretnost in sreča sta mu bili zvesti, ko je spravil volivno reformo skozi razne nevarne politične vrtince v varno zavetje zakonika. Z izredno potrpežljivostjo je premagal vse ovire, ki so se mnogim zdele nepremagljive. Komaj pa je bila izvršena ta veličanska naloga, že se je moral lotiti nove, ki je zopet zahtevala mnogo dela in truda. Ta druga naloga — avstro-ogrska pogodba — pa ni še končana. V trenutku, ko bi se v odseku morala pričeti razprava o novi pogodbi, začeli so pokati v zvezi čeških strank. Posledica je bila ministrska kriza. V nevarnosti je bila avstroogrska pogodba, ki mora z novim letom stopiti v veljavo. Vse je kazalo, da se stranke razcepijo v kosce in da postane avstrijski parlament zopet v posmeh Evropi, osobito pa škodoželjnim Mažarom.

V tej nevarni krizi parlamenta, od katere je bila odvisna tudi pogodba ter kriza države, je zopet baron Beck spretno in srečno posredoval med osebami in strankami. Gotovo je namreč, da za mnoge ni bilo prvo vprašanje, ali je pogodba dobra ali slaba, ampak kdo bo minister. Največje težave so bile s češkimi in nemškimi agrarci. Oboji so se bili zaprisegli proti novi pogodbi, predno so jo sploh poznali. Razmere pa so nanesle, da je baron Beck povabil oba voditelja agrarcev v svoj kabinet. Pogodba seveda zaradi tega ni za las boljša ali slabša, vendar je vedno še boljše na dežini pod dežnikom, nego razoglav pod kapom. Druga Beckova spretna poteza je, da je tudi 2 kršč. socialca pridobil za svoj kabinet ter s tem tudi največjo stranko v zbornici za pogodbo. Kršč. socialci so dolgo omahovali. Njih sklep je bil, da do novega leta sploh ne sprejmo nobenega mesta v ministrstvu. V zadnjem trenutku so se udali na višjo željo,

da zagotovijo vladi pogodbo. Stranka se ni rada odločila za ta korak. Žrtvovala je svoje boljše prepričanje nepremagljivi sili, ki zahteva, da ne izbruhne državna kriza, katere gospodarske in politične posledice bi bile nepregledne. Državne koristi zahtevajo, da močna vlada stopi na krmilo in zbere vse resne stranke v obrambo državne skupnosti, armade in gospodarskih pravic Avstrije. Zakon sam še ne odloča, ampak duh zakona. In če izvaja zakon vlada, ki se zaveda svoje dolžnosti do ljudstva in države, more preprečiti razne nakane zvitihi nasprotnikov. Razmere so bile torej močnejše nego načela in osebna nasprotja, ko je baron Beck sestavljal svoje drugo pogodbeno ministrstvo.

Saj pa je tudi čudno. V novem kabinetu sedé zastopniki najrazličnejših strank. Poleg češkega radikalca Praškega nemški radikalec Peschka, poleg krščanskega soc. Gessmanna liberalni Marchet, zraven mladočeškega Fiedlerja voditelj nemške ljudske stranke dr. Derschatta. Pa pravijo, da se v Avstriji ne godé čudesa. In če so danes na ministrskih sedežih možje tako različnih načel, ali ni mogoče, da se s časom ublažijo tudi narodna nasprotja ter reši narodno vprašanje v Avstriji? Vse je mogoče, ako je dobra volja.

Smešno pa je, kako se v srdcu zvija židovski liberalizem vzpričo teh nenadnih dejstev. Pred kratkimi meseci so še upali, da baron Hock zbere močno liberalno stranko ter zasede mesto predsednika v zbornici. Danes pa sta dva proslula »klerikalca« v kabinetu! Ali je to mogoče. Kar sapa zastaja ljudem, ki živé v prevari, da mora v Avstriji na vekov veke vladati liberalna birokracija ali požidovljeni grofi in knezi. Kolo časa se obrača tudi — v Avstriji.

× × ×

Iz ministrstva izstopijo: Poljedelski minister grof Auersperg, trgovinski minister dr. Fořt, ministra dr. Pacak in dr. Prade.

Novo ministrstvo je sestavljeno tako:

Baron Beck — predsednik;
baron Blenerth — notranje;
dr. Marchet — nauk in bogočastje;
dr. Derschatta, — železnice;
dr. Korytowski — finance;
dr. Ebenhoch — poljedelstvo;
dr. Fiedler — trgovina;
dr. Klein — pravosodje;
dr. Gessmann — javna dela;
Peschka — nemški minister;
Prašek — češki minister;

poljski minister postane skoraj gotovo poslanec Abrahamov, cz., minister za deželno brambo pa podmaršal Georgi.

AVDIJENCA OGRSKEGA MIN. PREDSEDNIKA WEKERLA.

Zagreb, 10. nov. Po poročilih tuk. listov je izročil danes ogrski min. preds. Wekerle vladarju z banom pl. Rakodzay dogovorjeno listo glede imenovanj hrvaških sekcijških šefov in nadžupanov v potrjenje. Za notranjega sekcijškega šefa bo imenovan vseučiliščni profesor dr. Franc Spevec, za justičnega šefa dr. Gedeon Avakumovič, za šefa za bogočastje in poduk dr. Krispovič. Nadžupanom bodo imenovani za Zagreb dr. Sljepčević, za Ogulin bivši poslanec Dedovič, za Požege pl. Kraljevič, za Gospič sodni svetnik Cekič, za Velka - Krbva Bela pl. Adamovič in za Varaždin pl. Belesević. Rakodzay pravi, da te osebe iz dobe Khuenove niso kompromitirane.

ČEŠKI LISTI O POLOŽAJU.

Brno. Poslanec dr. Stransky poroča v listu »Lidové Noviny« o situaciji in pravi, da bi morale samo narodnostne zahteve tvoriti

podlago za skupnost češkega kluba, ne pa osebna čistilnost. Gosp. Prašek se moti, ako meni, da bi zamogel z uspehom sprejeti boj za češke zahteve. Kdor je bil enkrat pri tem zasačen, ko je nekoga napadel z besedami: »Denar ali življenje«, ta se more potem le težko izdajati za idealista in čednostnega moža. Z zlomljenim plugom se ne da orati. Tako g. Stransky? Pa ne da bil bi Stransky nekoliko politično ljubosumen?

Praga. »Čas« pozdravlja poslanca Fiedler kot trgovskega ministra in opozarja, da je bila revolucija v palači trgovskega urada povod demisije dr. Fořta. Pod vlado barona Calla in grofa Auersperga so se sekcijški šefi in starejši dvorni svetniki navadili na neomejeno vlado. Raditega jim je bil parlamentarni minister kakor tudi Čeh v dr. Fořtu neljubi. Zlasti sta se mu upirala dr. Roessler in Wagner pl. Gauregg. Dr. Fiedler zamore le v tem slučaju v trgovskem uradu uspeh na računati, ako iz trgovskega ministrstva to gospodo odpravi in gospode navadi, da se morajo tudi v tem uradniškem področju ozirati na češke ljudi in zadeve.

POLJSKA KRIZA.

Dunaj, 11. novembra.

K poljski krizi se tukajšnjim listom poroča z Dunaja: Poljska kriza je sedaj še stalnejša. Tekom današnjega dne so prišli vsi poljski državni poslanci na Dunaj. Tudi gališki namestnik grof Potocki se je danes tu sešel z mnogimi poljskimi poslanci in je konferiral cel dan z vodilnimi osebami različnih poljskih strank. Zvečer je imela zborovanje demokratska unija poljskega kluba, da bi se posvetovali radi volitve predsednika. Med tem, ko je bil preje poslanec prof. Glombinski prvi, ki bi bil izvoljen, je sedaj situacija boljša za njegovega protikandidata dr. pl. Dulemba. To je povzročilo pismo, ki ga je vodja poljske ljudske stranke poslanec Stapinski v imenu stranke pisal poljskemu klubu. V tem pismu stoji izrecno, da bi morala poljska ljudska stranka svoj namen, v klub stopiti, opustiti, če bi stal na čelu poljskega kluba dr. Glombinski. Ker ne želi samo poljski klub, ampak vse poljsko prebivalstvo, da bi se oba kluba združila, pomenja pismo posl. Stapinski za prof. dr. Glombinski neprecenljivo težavo.

K predzgodovini poljske krize poročajo poljski časopisi sledeče: Demokratska »Unija« je sklicala v petek zvečer shod in mu dala podpisati izjavo, ki se je smatrala za polemiko zoper konservativne in radikalne poljske liste in ki kaže prave namere »Unije«. Ker je bilo mnogo udov »Unije« na Dunaju, so telegrafičnim potom poiskali njih podpise z opombo, da se gre le nekaj radi časopisov. K svojemu največjemu presenečenju so pa zvedeli ti poljski poslanci po svoji vrnitvi, da ima to opraviti z mnogo važnejšim namenom. Po seji demokratske »Unije« sta se poslanca Glombinski in Petelenz podala k predsedniku knezu pl. Abrahamowicz-u in mu izročila izjavo »Unije«, v kateri sta mu dala razumeti, da naj si konsekvence sam poišče. Abrahamowicz se ni popolnoma nič obotavljal to storiti. Radi postopanja »Unije« so se tudi posamezni demokratski udi poljskega kluba razprli.

PROTESTNI SHOD POLJSKIH DIJAKOV PROTI VLADI RADI KONCESIJ NAPRAM RUSINOM.

L v o v , 10. novembra. Včeraj zvečer so imeli poljski dijaki v dvorani tukajšnjega vseučilišča protestni shod radi koncesij napram Rusinom. Shoda se je udeležilo okrog 200 vsepoljskih dijakov in veliko število socialnih demokratov. Na shodu je govoril dijak Meybaum, ki je v ostrih besedah nastopil proti poizkusu, narediti vseučiliščno vprašanje za

sedel v vozu. »Pol sovereigna, če dospeva v dvajsetih minutah do cerkve sv. Monike!« Še petindvajset minut je manjkalo do polдне; vedel sem, kaj se bode izvršilo. Moj voznik je vozil naglo, kar se je dalo, toda ona dva sta bila vendar hitrejša. Oba voza sta bila že pred cerkvijo, ko sem se pripeljal tjakaj jaz. Plačal sem hitro ter odšel v cerkev. Razen onih dveh, ki sem ju zasledoval, ter starega duhovnika, ki je bil z njima v živahnem pogovoru, ni bilo pričujoče žive duše. Stali so drug tik drugega pred altarijem. Kakor bi bil slučajno zašel v cerkev, sem šel počasi skozi stransko ladjo. Na moje ne malo presenečenje so se naenkrat vsi trije ozrli name, in Godfroy Norton se mi je urno približal.

»Hvala Bogu!« je vzkliknil; »storite nam veliko uslugo; toda le brzo, brzo!«

»Kaj pa naj storim?« sem vprašal.

»Le hitro, prosim, hitro! Še tri minute, drugače je prepozno in neveljavno!«

Skoro vlekli so me pred oltar in predno sem prav vedel, kaj se vrši, sem že odgovorjal to, kar se mi je v uho narekovalo in potrdil nekaj, o čemur ne vem kaj, — skratka: bil sem kot priča pri slovesni poroki gospe Irene Adler z gospodom Godfroyem Nortom. Hipoma je bilo vse pri kraju in nato se mi je zahvaljeval gospod z desne, dama z leve, duhovnik pa od spredaj. Veruj mi, Watson: v bolj nerodnem položaju nisem bil še nikdar v svojem življenju. Bilo je presmešno! Ko sem se domislil tega prizora, posilil me je poprej tak smeh. Gotovo so bile kake zapreke zaradi poročnega lista, zato se je duhovnik branil, poročiti ju brez prič. Če bi ne bil slučajno jaz navzoč, moral bi bil ženin kot pričo

naprositi prvega moškega, ki bi ga srečal na cesti. Nevesta mi je podarila zlatnik, ki ga bodem nosil za spomin pri verižici kot obesek.

»Pač nepričakovano naključje,« sem pripomnil jaz. »Kaj storiš sedaj?«

»Res, hal sem se, da mi izpodleti moj načrt. Zdelo se je, da namerava novoporočena dvojica takoj odpotovati. Moral sem torej energično in urno na delo, da to preprečim. Toda ob cerkvenih vratih sta se ločila; on se je odpeljal proti »Temple«, ona pa na svoj dom.

»Ob petih — kot ponavadi se pripeljem v park,« mu je še zaklicala. Več nisem mogel razumeti. Odpeljala sta se v nasprotni smeri, jaz pa sem seveda tudi ubral pot pod noge, da uredim tudi svoje zadeve.

»Katere zadeve?«

»Kos mrzle pečenke in zraven kozarec piva!« je odgovoril in pozvonil. »Niti toliko nisem imel časa, da bi bil mislil na jed in pijačo. Zvečer pa bodem imel najbrž še več opravila. Ali se smem zanašati na tvojo pomoč, doktor?«

»Brez dvoma! Z veseljem.«

»Saj se menda ne bojiš, storiš nekaj, kar ni ravno v soglasju s postavami?«

»Niti najmanj!«

»Ali se ne bojiš, da bi te morda v skrajnem slučaju celo zaprli?«

»Za dobro stvar gotovo ne!«

»O kar se tega tiče, ta stvar je izborna!«

»Torej sem ti na razpolago.«

»Vedel sem, da se na te lahko zanašam.«

»Toda kaj pa vendar nameravaš?«

»Takoj ti povem, ko prinese gospa Turnerjeva, kar sem naročil. — Oprosti!« je dejal ter v znamenju resničnega gladu obrnil pozornost skromnemu kosilu. — »Oprosti, da med tem, ko jem, nadaljujem svoje pripovedovanje; preostaja mi le malo časa. V dveh urah morava biti na mestu, kajti gospica, to se pravi, sedaj gospa Irena se že ob sedmih vrne s sprehoda. Če jo hočeva dobiti, morava v Briony Lodge.«

»In kaj potem?«

»Ostalo prepusti meni. Preskrbel sem že vse, kar je potrebno. Toda na nekaj te moram opozoriti: naj pride, kar hoče, nikar se ne vmešavaj. Ali me razumeš?«

»Ostati moram torej nepristranski.«

»Popolnoma. Prišlo bo najbrž do nekih dejanskih nasprotstev. To naj tebe nič ne briga. Ko bodo spravili mene v hišo — kar je glavna stvar — bode tudi prepira konec. Štiri ali pet minut potem se bode odprlo okno sobe. Ti moraš biti v bližini tega odprtega okna.«

»Da.«

»Tam boš opazil mene in me ne smeš izpustiti iz oči.«

»Razumem.«

»Kakor hitro dvignem roko, vržeš v sobo neko stvar, ki ti jo dam kasneje, obenem pa na ves glas zakričiš: Ogenj! Gori! Ali pa si tudi vse zapomni!«

»Popolnoma.«

»Ni prav nič nevarnega,« je dejal ter vzel iz žepa dolg, smodki podoben zavitek. »Čisto navadna raketa je, ki provzroča dim; na obeh koncih ima vžigalice, ki se same vžgo. V tem obstoji vsa tvoja naloga. Naenkrat bode razširjena vest, da gori. Med tem pa greš ti

mirno dalje po cesti, in predno preteče deset minut, bodem skoro gotovo že pri tebi. Upam, da ti je jasen moj načrt?«

»Ostati moram nepristranski; približati se moram oknu; vreči na tvoje znamenje to-le v sobo; kričati, da gori — in pričakovati te na ovinku ob cestnem voglu.«

»Popolnoma pravilno.«

»Zanesi se name.«

»Izvrstno. Sedaj je pa čas, da se pripravim na svojo vlogo.«

»Odšel je v svojo spalnico, a se vrnil že po preteku nekaj minut, preoblečen kot preprost, ljubezniv in rahločuten pridigar metodist. Širok, črn klobuk, bela lasulja, smehljajoč obraz in poseben izraz v zvezi z dobrodušno zvedavostjo: skratka tak, da si ga nisi mogel misliti dovršenejšega. Pa Holmes ni zamenjal le obleke. Zdelo se je, da je z novo vlogo spremenil vse poteze, obnašanje, sploh celo osebo. — — —

Deset minut pred sedmimi sva bila že v Serpentine Avenue. Mračilo se je in ravno so jeli prižigati svetilke. Hodila sva pred vilo semtertja ter pričakovala, da se vrne njena stanovalka. Hiša je stala natančno tako, kakor sem si jo mislil po Holmesovem opisu. Menil sem le, da je okolica samotnejša. Nasprotno pa je bila z ozirom na malo ulico in redko sosesčino dokaj živahna. Na voglu se je veselo razgovarjala skupina mladih ljudi, ki nima drugega posla, kot krasti Bogu čas. Na drugi strani je stal brusar s svojim kolešom. V bližini pa sta se šalila dva vojaka z dekletom, ki je pozabilo, da mora paziti na razposajene otroke. Več mladih ljudi, čedno oblečenih, pa je hodilo pušče gorindol.

predmet političnih pogajanj med parlamentarnimi strankami na Dunaju in izjavil, da poljski dijaki ne bodo nikdar in pod nobenim pogojem dopustili, da bi se kdo dotaknil avtonomije vseučilišča in njegovega samo poljskega značaja. Kljub temu, da je navzoči profesor Dembinski na podlagi avtentičnih informacij dal v tem oziru zborujočim pomirjevalna poročila, je bila vendar od govornic predlagana protestna resolucija zoper pogajanja vlade z Rutenci z veliko večino sprejeta. V resoluciji pravijo, da bodo najostreje nastopili zoper utrkviziranje lvovske univerze.

ODKRITJE VELIKE ZALOGE OROŽJA V ITALIJI

Iz Rima se poroča: V Porto maggiore je bila v prostorih tamošnjega oddelka zveze poljskih delavcev odkrita velika zaloga orožja. — „Popolo romano“ piše: Odkritje je toliko, da morajo nastopiti najresnejše bojzani. Že dalj časa je znano, da zveza poljskih delavcev pod pretvezo gospodarske organizacije nič drugega ne dela, kakor organizacijo za oborožen političen upor. Temu je najboljši dokaz odkritje zaloge orožja in s hišno preiskavo pri drugih oddelkih te zveze bi se isto dokazalo. V državnem zboru je bila z ozirom nato vložena interpelacija, ki zahteva najstrožje navedbe proti pripravi oboroženega upora zveze poljskih delavcev.

CESAR VIIJEM NA GRADU ACHILLEION.

Iz Aten se poroča: Kakor tukajšnji listi poročajo, se bode pripravil grad Achilleion na Korfu za cesarja Wilhelma, ki namerava se ondí muditi od konca januarja do konca aprila 1908. Zdravje nemškega cesarja ni nič kaj povoljno.

Dnevne novice.

+ »Njegov« shod. Včeraj je imel Ivan On svoj shod v »Mestnem domu«. Čutil je potrebo z dolгим govorjenjem odgovorjati dr. Šustersiču. Z matematično sigurnostjo se lahko izračuna: Kadar dr. Šustersič kaj reče, mora takoj priti Hribar s kako dolgočasno tirado. Včerajšnji shod je bil priča, da simpatije Zarj tudi v Ljubljani močno ginejo. Dr. Tavčar je demonstriral s svojo odsotnostjo, češ, »da Hribar njega ne bo farbal«. Zbralo se je na shodu nekaj ljudi, katerim se je na topih obrazih poznalo, da so liberalci in kako malo se jim ljubi dosledno misliti. Tudi dijaštvo je bilo zastopano. Tak shod bi se v veliki dvorani »Uniona« kar izgubil. Po Ljubljani se pripoveduje o shodu značilen dovtip. Začetkom shoda se je gnetlo proti odru par pevcev, ki so na vsak način hoteli na oder. Kaj je bilo? Pevsko društvo »Zvon« je hotelo na shodu v »Mestnem domu« glasno zapeti tiste žalostinke, katere se je naučilo za vsesvetsko petje na grobeh, a je to takrat s svojega »protiklerikalnega« stališča opustilo. Sedaj so hoteli te pesmi zapeti na »napredni prireditvi«. Dr. Majaron je rešil situacijo s tem, da je bil hitro izvoljen za predsednika in primerno takemu položaju žalostno predsedoval. Hribar je voden zabavljaj, kajti svojega dela ni mogel nič pokazati. Kaj drugega od moža, ki v »Slovenijo« prepiše ves slovenski šolski program in pravi potem, da je dr. Šustersič izdajalec, ker vsega tega nakrat še ni dosegel, tudi pričakovati ni. Zvesto je pri tem poslušal Hribarja in mu kimal njegov »radikalni vzor« ravnatelj Senekovič, ki je kot prost mož poslavljajoč se z 1. državne gimnazije slovenski mladini najprvo govoril dolgozvočni nemški govor in ji šele potem privoščil par slovenskih besed. Taki so v dejanju Hribarijanci! In taki bodo govorili o našem »izdajstvu«! Res originalni ljudje so bili na tem shodu! Može, ki pravijo, da imajo program, katerih načelnik pa gre preko tega programa in je celo prepričan, da ga nihče ne bo vprašal, zakaj

»Pomisli,« je izpregovoril Holmes; »ta poroka dela celo stvar mnogo enostavnejšo. Slika je sedaj dvorezen nož. Zdi se mi, da ji pač ne bode prišlo na misel, da jo pokaže gospodu Nortonu, ravnatoku ne, kakor bi je tudi gotovo ne kazal najin klient svoji princezinji. Vprašanje je sedaj le, kje ima sliko skrito in kje jo bode mogoče zasačiti.«

»Da, kje?«

»Nevrjetno in izključeno je, da bi jo nosila s seboj. Fotografija v kabinetni obliki je prevelika, da bi jo bilo mogoče skriti v ženski obleki. Pri sebi jo torej nima.«

»Pa kje naj bi jo sicer imela skrito?«

»Morda ima spravljeno pri svojem bankirju ali pa odvetniku. Izključeno ni ne prvo ne drugo, toda malo vrietno. Čemu pa naj jo da iz rok drugi osebi? Sama nase se lahko zanese, kdo pa ve, če bi ne bilo mogoče na drugo osebo, naravnost ali pa po ovinkih vplivati. Pomisli pa tudi, da je nameravala sliko prihodnje dni rabiti, zato pa je treba, da jo ima vedno pri rokah. Iz tega sledi, da jo mora imeti edinole v svojem stanovanju.«

»Toda ali niso v stanovanje že dvakrat vlomili?«

»Ej, pač; toda iskati niso znali.«

»Kaj pa storiš ti?«

»Jaz niti ne bodem iskal.«

»Ampak — —?«

»Pokazati mi mora skrivališče sama.«

»Gotovo se ti bode protivila.«

»To ji ne bode mogoče, ker ji ne bodem dal za to prilike. — Čuj! Voz se bliža. Sedaj je čas. Ravnaj se natančno po mojih navodilih!«

on kot načelnik narodnonapredne stranke — nima programa. Na »Slovenec« poziv so gg. narodnonapredni volivci sramežljivo molčali. To so lunaki, ki bi gotovo svojo kri za svobodo — ne prellili! Hribar je sklical shod, da bi se »Laibacher Zeitung« mučila z njegovim govorom, pa je — pozabil povabiti na shod urednika »Laibacher Zeitung«. Smola! Hribar se je zato razjezil nad g. Funtkom, kakor bi bil gospod Funtek njegov magistratni uslužbenec, ki bi moral po vogalih vohati za Hribarjevimi lepaki v novih zelenočrtnih mestnih barvah. Na nekatere točke Hribarjevega govora bomo že še odgovorili tako kot za služi, za danes le konstatiramo, da je Hribar celo glede ministra Praška in »Slovenca« segel po neresnici. »Slovenec« se ni norčeval iz Praška, ampak je le poročal, s koliko ljubosumnostjo pišejo o Prašku — mladočeska glasila. Gospod Lenče je na shodu smatral za potrebno, da še bolj blamira Hribarjevo »slovansko glavo«. Hribar je menda vendar le že sam uvidel, da se mu pranje glede nagodbe in belokranjske železnice tako malo posreči kot zamorcu. Sedaj, ko je enkrat tako temeljito zavozil, naj bo vsaj tiho in pri miru. To je edina usluga, ki jo moreta belokranjski železnici izkazati On in Njegov klub. »Slovanska glava« Hribarjeva je tudi previdno molčala o svojih dunajskih pogovorih z dr. Egerjem in tudi v tem so bili »vzorni narodni možje« zadovoljni. Gospod Hribar, o tej točki bodete morali, če še tako s slovansko glavo rijete v pesek, slovenski javnosti dati odločen odgovor! Shod se je končal z Lenčeto cvičkarsko politiko, Hribarjevo »slovansko glavo« in dr. Majaronovim prijateljstvom do dr. Tavčarja. To je po »Narodu« — »politična zrelost«. Dober tek! Govor Hribarjev priobčujemo čitateljem v zabavo, ker ob ponedeljskih molči naš Boltatu Pepe, ki po inteligenci visoko presega gospoda župana Ivana Hribarja.

+ Za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Praga, 10. nov. Včeraj so imeli tu shod vsi slovenski in češki dijaki, na katerem so zahtevali ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljubljani.

Slov. kat. akad. društvo »Danica« ima svoj II. redni občni zbor v torek, 12. t. m., lokal Trötter zum Magistrat, s sledečim vsporedom: 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo odbora. 3. Vsprejem novih članov. 4. Eventualija.

+ Predaval je v nedeljo dné 10. t. m. ob pol 9. zvečer dr. Janez Ev. Krek v Katol. delavskem društvu na Jesenicah. Govoril je o načelih napačne ženske emancipacije.

+ Nov list. V Gorici je prišel izhajati nov list »Naš Glas« glasilo dr. Frankota, znane Mažgona in Mrmolje, ki sebi poje slavo in hvalo. Samostojnih idej ni v listu nobenih, notice in članki so že vsi znani iz naših listov.

+ Poročil se je v St. Petru pri Gorici g. Valentin Mrzek, posestnik, z gospo vdovo Adeline Mrzek. — V Trstu se je poročil g. Vladimir Struševič z gdnico Ivanko Klunovo.

+ Občni zbor političnega društva »Edinost« bo v Trstu v nedeljo dné 24. novembra ob 10. uri dopoldne.

+ Vipavsko vino in dr. Lueger. Dunajski župan dr. Lueger naročil si je letos vino iz Vipavskega za svojo domačo pijačo.

+ Umrl je v deželni bolnišnici včeraj (v nedeljo) zjutraj ob 8. uri Jožef Zaplotnik, dijak četrte šole na Kranjski gimnaziji. Zadnji terek je bil še z drugimi dijaki na izprehodu v Naklem. V sredo je obležal. Vnelo se mu je slepo črevo. Soboto večer so ga pripeljali v bolnico, kjer je bil operiran; drugo jutro je pa izdihnil. Rajni je bil doma na Letenicah, župnija Goriče pri Kranju, iz znane Klemenčeve hiše. Bil je blag in živahen mladenič. Svetila mu večna luč!

+ Nesreča na kamniški železnici. Včeraj zjutraj so našli na tiru kamniške železnice pri Tavčarjevem dvoru povoženega delavca Luko Tomina. Vlak mu je odtrgal roko in nogo poškodoval.

+ Prošnja. Kjerkoli se najde v Savi moški utopljenec, naj se blagovoli takoj brzojavno naznaniti županstvu Oviše, Podnart.

+ Prosta organizacija okrožnih zdravnikov na Kranjskem ima dne 23. novembra 1907 ob pol 6. zvečer v Ljubljani »pri Roži« izredni občni zbor s temle vsporedom: 1. Načelnikovo poročilo. 2. O povišanju pokojnine vdov in vzgojevalnine sirot po okrož. zdravniških od 800—1200 K oziroma na 250 K. 3. O uredbi pristojbin za mrliško ogledovanje. 4. O zvezi obeh zdravniških organizacij na Kranjskem. Na to zborovanje vabim vse kranjske zdravnike ter pričakujem osobito od ožjih svojih tovarišev, da se udeležijo občnega zbora polnoštevilno, in to tudi tedaj, ako jih ne zanima prihodnost lastne družine. O točki 2. se bo sklepalo definitivno in nimajo poznejši morebitni ugovori prav nikake veljave. Ob osmi uri zvečer zboruje splošna organizacija.

+ Uradni popravek. V »Slovenca« z dne 15. oktobra t. l., št. 238, nahaja se v članku: »Klerikalno nasilstvo — Grmek toži« pod rubriko »Dnevne novice«, sledeči stavek: »... Ti trije so odklonili izza sorske afere znanega in discipliniranega c. kr. adjunkta Oskaria Deva...« Ni res, da je bil adjunkt Oskar Dev povodom sorske afere discipliniran, res je, da je disciplinarna oblast ukrenila sklep, da ni nikakega povišanja disciplinarno postopati proti imenovanemu sodnemu adjunktju radi njegovega postopanja pri kazenskih poizvedbah proti Janezu Lustreku in drugim zaradi hudodelstva javnega nasilstva. — C. kr. deželnega sodišča predsedništvo v Ljubljani, dne 9. novembra 1907. — Levičnik.

+ Odlikovan slovenski fotograf. Fotograf g. Jožef Rožan iz Litije je dobil na

športni razstavi v berlínu za razstavljene slike zlato svetinjo s častno diplomom Tudi na Dunaju so vzbujale razstavljene slike veliko zanimanje,

+ Zanimiv pojav na nebu se bo videl 14. t. m. na nebu po celi Evropi. Planet Merkur bo šel mimo sonca.

+ Novi načelnik dunajske policije je postal dvorni svetnik Karol Brzesowsky.

+ Vlak raztrgal je v Ameriki Slovenca Janeza Šuštarja, doma iz Poženja, župnije Cerklje na Gorenjskem.

+ Mati zastrupila otroka? Marjana Rozman iz Križ »Kebrova« tovarniška delavka v Trziču imela je svojega nezakonskega šestletnega sina Franceta v Vižmarjih hiš. št. 24 v reji. V soboto 9. novembra t. l. prišla je dečka obiskat, dajala mu je »točko« v usta in nato odšla. Dečku je jelo slabo prihajati ter je 11. novembra ob polu 1. uri ponoči umrl. Sodi se, da ga je mati zastrupila.

+ Pasivna rezistenca poštarjev in poštinih oficijantov grozi za božične praznike, ako se do tedaj poštna uprava ne bo ozirala na njihove opravičene zahteve. Deputaciji poštarjev je dejal generalni poštni ravnatelj, da bi v ustanovitvi personalnih komisij dovolil le, ako istočasno preneha delovanje centralne organizacije.

+ 100-letnico rojstva Janeza Bleiweisa bo »Slovenska Matica« proslavila s posebno spomenico.

ROPARSKI UMOR PRI VRHNIKI.

Z Vrhniko se nam poroča: V soboto dne 9. t. m. med 3. in 4. uro popoldne je bil umorjen in oropan nad Vrdom pri Vrhniku zelo priljubljeni 38-letni polir Matija Cedolin, ki je bil uslužben pri podjetniku Lev Landesbergu z Dunaja. Nesrečnež, ki zapušča popolnoma obupano ženo in enega nepreskrbljenega sina je imel nalogo, da izplača delavcem, ki pripravljajo prostor za novo železniško postajo nad Vrdom — tedensko mezdo. Pri sebi je imel svojega in podjetnikovega denarja okoli 5000 kron. Kmalu nad Vrdom, ko ukrene po neki stezič drčici skozi gozd, zavdal mu je neki lopov z nožem več smrtonosnih ran med temi tudi eno zadaj na vrat.

Mrtvo truplo je zavlekel zločinec s steze v goščavo in tamkaj oropal. Vzel mu je kakor se sliši okoli 2300 K, katere je imel umorjeni deloma v neki vrečki in deloma v žepu. Znesek 2690 K je pa imel umorjeni zašit v spodnjih hlačah, kateri denar pa tolovaj k sreči ni opazil.

Vrhniška žandarmerija papirno zasleduje zločinca. Dosedaj so zaprli že tri sumljive osebe in med temi tudi enega domačega socialdemokrata, ki je bil že večkrat radi tatvine kaznovan. Aretirani so delavci: Valent, Benda, Janez Čebula in Franc Tavčar, to radi tega, ker niso mogli za ta čas izkazati svoj alibi. Oddali so jih okrajnemu sodišču na Vrhniki.

Štajerske novice.

š Celjski okraj. Nadomestna volitev po dr. Dečku je razpisana in tudi kmečki stranki se bo treba pripravljati na volivni boj. Prvo in glavno je sedaj, da naši zaupniki pazijo na volivne imenike. Samo za našo stranko neugodno sestavljeni volivni imeniki so lahko naš poraz. Ker se navadno ravno v tem oziru nič ne stori, za to opozarjamo somišljenike na to zadevo. Volivni imeniki bodo igrali največjo ulogo pri tej volitvi. Ker je dr. Dečko bil zastopnik kmečkih občin, zato bodo volili samo isti posestniki, ki imajo predpisanega 8 K direktnega davka. Vsaka občina je volivni kraj. Voli se tajno in naravnost, ne pa po volivnih možeh. Pazimo na volivne imenike!

š Kdo bo kandidat? Narodna stranka smatra Dečkov mandat za svojo posest in zato bo napela v volivnem boju vse sile. Seveda se ni nobenega strankinega sklepa, vendar se je v krogih liberalne stranke zadnji čas v pogovorih že mnogo razpravljalo o kandidatih. Učiteljsko želi posebno v deželnem zboru svojega zastopnika, ker se ravno tukaj in ne v državnem zboru rešuje materialno vprašanje učiteljskega stanu. Toda med učitelstvom ne najdemo pravega kandidata. G. Friedrich iz Liboj bi bil stranki seveda na razpologo, toda stranka se boji, da bo z njim propadla. Istotako je tudi z dr. Kukovcem in dr. Božičem. Mnogim se zdi najpriljubnejši kandidat državni poslanec Roblek. Toda letošnje hmelsko leto mu je mnogo škodovalo, posebno pa dejstvo, da je cena hmelskega šele sedaj poskočila, ko je hmelj že v skladiščih hmelskih trgovcev. In Roblek je tudi hmelski trgovec! V kmečki stranki se bo vprašanje o kandidaturi rešilo na skupnem zaupnem shodu za celi volivni okoliš. V to svrhu se že vrše priprave. Če bodo volivni imeniki pravilno sestavljeni in se izbere le količnik ugodna oseba za kandidata, je zmaga na kmečki strani gotova. Volijo pa naslednji sodnijski okraji: Celje, Laško, Vransko, Gornji grad, Konjice, Šmarje.

š Misterljazna najdba. Viničar Muhič na Jelenčah pri Pecnici blizu Maribora je kopal 8. novembra klet pri svojem stanovanju in je našel človeške kosti. Mogoče bo preiskava pokazala, kako so prišle človeške kosti v ta kraj.

š Narodna stranka v St. Jakobu v Slov. Goricah se hudo napenja in dela z vso energijo zoper domačega kaplana. Zvezala se je kakor povsod z najhujšimi štajercijanci. Njihovo narodno delo obstoji v tem, da pridno

vsi skupaj dopisujejo v »Štajerca«, v najgršo cunjjo pod solncem. Ni li res, gospodje s tem boste rešili mejo pred tujim navalom? Da vas nič ni sram? Sicer pa je vse, kar je poštenega v St. Jakobu na strani g. kaplana. O tem se boste še prepirali.

Koroške novice.

k Godba 17. pešpolka v Celovcu pod vodstvom novega kapelnika, Antona Wolfa, zelo napreduje. To se opazi takoj pri prome-nadnih koncertih, ker občinstvo pozorno sledi proizvajanju godbe, med tem, ko je pri prejšnjem kapelniku le kritikovalo.

k Drago kurivo. Odkar je odprta karavanska železnica, je cena lesu za kurjavo zelo poskočila. Vzrok je, ker se vedno več lesa izvozi v južne kraje, v domačem kraju oziroma mestih, ga pa primanjkuje. Zraven tega je pa še cena premogu boljše kakovosti v Celovcu poskočila na 1 K 80 vin., do 2 K pri 50 kilogramih. Ni čuda toraj, da je les za kurjavo tudi v ceni poskočil.

k Cirkus in menažerija Kludsky je došla s posebnim vlakom 8. t. m. v Celovec, kjer se je utaborila zraven glavnega kolodvora.

k Zadužil se je pri Podkloštru v postelji 66-letni gostač France Tarman. Kakor je preiskava dognala, je med kadenjem na postelji zaspal in se je na ta način potem postelja užgala vsled goreče pipe. Telo je bilo deloma tudi ožgano. — 6. t. m. so pa mrtvo našli v stanovanju v Šmartnu pri Beljaku 80-letno Terezijo Gunče. Živela je popolnoma samotarsko, ter razun sorodnikov ni nikogar pustila v sobo. Umrila je na otrpnenju srca. — 2. t. m. so pa našli v gozdu pri Beljaku toplice telo nekega starega možkega, katero je že kakor so znaki kazali, že čez dva meseca na prostem ležalo. Telo so šele zdaj spoznali, da je bil mrtvec 60-letni brezposelni Peter Rabič, kateri se je okrog Beljaka potepal in katerega že čez dva meseca ni nobeden videl. Vzroka smrti se ni dognalo.

k Goreč tovrni voz, v katerem je bil premog, je pripeljal pretečeni terek tovrni vlak na postajo Vrba. Na kak način, da je ogenj med premogom nastal, se ni moglo dognati. Voz so na postaji izpregli.

Ljubljanske novice.

lj Javno predavanje. Jutri točno ob polu 8. uri zvečer k zanimivemu javnemu predavanju g. dr. Aleša Ušeničnika v »Slov. kršč. soc. zvezo«.

lj Ljudska pevska šola »Ljubljane«. V svoji sobotni seji je sklenil odbor pevskega društva »Ljubljane« preustrojiti svojo pevsko šolo v Ljudsko pevsko šolo »Ljubljane« na najširši podlagi. Na to šolo opozarjamo svoje somišljenike s pripombo, da se bo natančni program te pevske šole priobčil v najkrajšem času. Odbor »Ljubljane« je sklenil, da za sestavo tega programa povabi k posebni konferenci razne odlične slovenske glasbenike.

lj Gosp. Betetto, bivši basist slovenskega gledališča, je sklenil pogodbo z dvorno opero na Dunaju. Po končanih študijah na konservatoriju, za katere dobi od dvorne opere redni prispevek, postane gosp. Betetto l. 1909 član dunajske opere. Pogodba se glasi na pet let, v kateri dobi doseže končno gažo letnih 12.000 K. Čestitamo svojemu rojaku, ki se mu obeta lepa in slavna bodočnost!

lj Aretovana je bila včeraj dopoldne 17-letna Angela Grünwaldova, članica ciganskega orkestra, ki koncertuje po Ljubljani, ker je kradla v družbi s svojo sestro Julijo v neki mlekarni na Dunajski cesti na ta način, da je izbirala v predalu nove vinarje in dvajsetice pod pretvezo, da jih rabi za razne obeske. — Tatico so izročili sodišču.

lj Vino v repi. Sodovičar g. Kunčič je zopet za eno iznajdbo bogatejši. Dobro v spominu je še Ljubljancanom njegov projekt kako bi se s topom razstreljevalo ljubljansko meglo. Sedaj je pa iznašel zopet nekaj novega. V soboto zvečer je v dveh velikih sodih polnih repe, peljal skrita dva mala sodčka polna vina v mesto. Na take »iznajdbe« se pa mitniški pazniki trdovratno nočejo razumeti, zato so Kunčiča na tržaški mitnici prijeli in njegovo najnovejšo iznajdbo — konfiscirali z »iznajdbami« g. Kunčič očitno nima sreče!

lj Imenik hišnih stanovalcev oziroma stanovalni imenik za priredbe osebne dohodnine za 1908 l. morajo hišni posestniki vložiti najkasneje do 30. novembra 1907.

lj Kap zadela je danes dopoldne v Buggenigovi delavnici na cesti na Rudolfovo železnico oženjenega 56-letnega Valentina Kosirnika ravno, ko je tesal neko desko. — Truplo so prepeljali v mrtvašnico k svetemu Krištofu.

Razne stvari.

Proces proti morilcem grofa Komarowski. V procesu proti morilcem grofa Komarowski so napravili kolegij zagovornikov. Kot zagovorniki so določeni dr. Leopold Biziv za Naumoffa, za dr. Trilnhoffa dr. Caesar Luzatti in za grofica Tarnowsko dr. Diena. Njeno hišno groico Perier bosta zagovarjata dr. Jochia in dr. Muzatti. Proces se bode tudi udeležila mati umorjenega grofa Komarowski za njegove mladoletne dediče.

Esperanto v službi katoliške cerkve. Mnenje katoliškega francoskega lista »L'Univers«, kakor da bi esperanto služil izključno propagandi proustozidarstva, ne zdi se biti

Prva domača slovenska pivovarna **G. Auerjevih dedičev**

Ustanovljena leta 1854. v Ljubljani, Wolfove ulice šte. 12 Štev. telefona 210. 2469 150-33

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

pravo, kakor se razvidi iz III. občnega zbora esperantistov, ki se je vršil meseca avgusta t. l. v angleškem mestu Cambridge. Iz poročila esperantskega lista »Espero katolika« o tem shodu je jasno, da esperantski jezik je tudi izvrstno sredstvo za širjenje katoliških idej. Dne 11. avgusta je bila slovesna sv. maša v cerkvi »Naše gospe in angleških mučencev« za katoliške esperantiste. Cerkev je bila prenapolnjena, četudi dan ni bil baš dobro izvoljen, ker mnogo esperantistov se h shodu ni prišlo. V esperantskem jeziku je pridigoval škofijski tajnik Richardson. Pred pridigo je prečital brzojavko, ki je prišla iz Rima in se je glasila: »Sv. oče dovoljujejo Richardsonu, da naj s škofovim dovoljenjem podeli po pridigi vsem navzočim papežev blagoslov.« Škof, kot vnet prijatelj esperanta je takoj dovolil. Pesmi, ki so se pele pri sv. maši, so bile vse v esperantskem jeziku in od esperantistov zložene. Pri shodu se je ustanovila »Esperantska bratovščina duhovnikov.« Predsednik bratovščine je predstojnik samostana Peltier. Katoliški udeleženci shoda so poslali v Rim sledečo brzojavko: »Katoliški esperantisti zbrani na shodu v Cambridge izrekajo sv. očetu iskreno zahvalo za poslani jim papežev blagoslov. V najglobljejši ponižnosti zagotavljajo »Njegovi Svetosti« popolno udanost Njegovi osebi in svojo popolno podrejenost katoliškemu nauku. — Iz navedenega poročila o shodu je razvidno, da esperanto hoče biti nevtralen jezik.

Reforma uprave.

(Interpelacija poslanca dr. Benkoviča.)

V prestolnem govoru, s katerim se je otvorila tekoča sezija, obljubila se tudi reforma organizacije političnih oblasti potom ustanovitve okrožnih oblasti, ki naj se podrede deželnim političnim oblastim. Z reformo se namerava izboljšati administrativno podlago uprave, skrajšati instančno pot in s tem pospešiti administrativno postopanje. zlasti administrativno postopanje prilagoditi vekšajočim se zahtevam na državnih upravnih aparat; po okrožnih oblastih naj se uprava približa interesnim sferam prebivalstva in s tem se bode vzbudilo splošno razumevanje tega, kar je mogoče in dosegljivo v javnem življenju. Gospod ministri predstojnik je nejasnost tega programa v svojem govoru dne 18. julija 1907 v 15. seji te zbornice le deloma pojasnil, rekoč, da bodo okrožne oblasti opora za svojočasno reformo avtonomnih oblasti, da hoče opustiti ali le deloma porabiti gradivo, zbrano pod prejšnjimi vladami za reformo politične uprave na Češkem in na bistveno drugi podlagi započeti to zakonodajsko delo; v istem govoru se obljubila razširjenje delokroga deželnih političnih oblasti, zlasti v internih zadevah in v okviru obstoječih zakonov naredbenim potom; dalje se je obljubilo izboljšanje upravnega postopanja potom naredb, zlasti pisarniškega reda.

Nikakor ne dvomimo o resni volji visoke vlade, zanesti moderni, novim časom primeren duh tudi v našo upravo; vendar smatramo potrebno, da vlada še pred sestavo zakonskih načrtov javnost nekoliko več pouči o svojih namelih glede upravne reforme, da se morejo javni zastopi, da se more sploh javnost pravočasno izjaviti o načrtu in uplívati že na sestavo zakonskega načrta.

Zlasti bi bilo potrebno javnost poučiti, v koliko odgovarja resnici iz kompetentnih virov izhajajoča govornica, da v obče že obstoječa okrajna glavarstva zavzamejo mesta okrožnih oblasti in da se na sedežu večjih sodnih okrajev osnujejo nova okrajna glavarstva.

Istotako se mora s stališča narodnih minoritet, tedaj tudi s stališča spodnještajerskih Slovencev protestirati zoper kakoršnokoli razširjanje kompetence deželnih političnih oblasti, dokler se zakonskim potom ne uredi vprašanje narodnih manjšin po posameznih deželah; pač pa treba uvaževati želje narodnih manjšin, da se preprična ploskev med posameznimi narodnostmi zmanjša s tem, da se sporna narodnostna vprašanja rešuje kompetentnih zastopnikov posameznih narodnosti s pritegnitvijo že pri nižjih oblastih.

Dalje treba pri razdelitvi okrožij upoštevati, da okrožja obsegajo kolikor mogoče v narodnostnem oziru homogene kraje.

Njega ekselencija ministrski predsednik pričakuje od novih upravnih oblik živo vzajemnost med vladanimi in vladajočimi. Da se to res doseže, treba izpolniti prvi pogoj, namreč, da »vladajoči« popolnoma razumejo ljudstvo, ne pa »vladane«, kot se glasi vladna terminologija, da uradnik razume ljudstvo ne le

po jeziku, temveč tudi da umeva življenje, običaje, potrebe ljudstva. Zlasti na Spodnjem Štajerskem je treba, da se odpravi kričeča krivica, ker tam so redka izjema konceptni uradniki, ki bi vsaj za silo umeli slovenski jezik, kaj še le običaje, potrebe slovenskega ljudstva.

Zato vprašamo:

»Ali hoče Njega ekselencija pojasniti glavne poteze reorganizacije upravnih oblasti; ali hoče Njega ekselencija pojasniti v obrisih, v kakem teritorialnem obsegu in s kako kompetenco se namerava osnovati okrožne oblasti, ali se hoče pri reformi uvaževati zahteve spodnještajerskih Slovencev po čim večji niarodnostni ločitvi, ali se hoče obenem z reformo uprave ustreči zahtevam spodnještajerskih Slovencev po slovenskem uradništvu in slovenskem uradovanju?«

Telefonska in brzojavna poročila.

NOVI MINISTRI PRI CESARJU.

Dunaj, 11. novembra. Cesar je danes nove ministre zaprisegel, potem pa vsakega posebej sprejel v posebni avdienci. Trgovinski minister Fiedler je včeraj že nastopil svoje mesto.

VELIKI IZGREDI NA DUNAJSKEM VSE-UCILIŠČU.

Dunaj, 11. novembra. Danes je uprizorilo kakih 200 lašk. vseučilišnikov velike demonstracije na vseučilišču, ker jim senat ni dovolil velike dvorane na vseučilišču, jim ni dovolil nekih narodnostnih koncesij pri inskribiciji. Govor nekega italijanskega vseučilišnika so Italijani spremljali s fei-klici na Nemce, ki so nato zapeli »Wacht am Rhein«. Nemci so pričeli s tepežem. Šipe pri portalu so bile razbite in italijanski dijak potisnjeni iz univerze. Italijani so hoteli potem na rampe parlamenta, a jim je policija to preprečila. Nato so šli nazaj k univerzi. Jutri je univerza zaprta, krivci bodo kaznovani.

ČESKI RADIKALCI PROTI NOVIM MINISTROM.

Praga, 11. novembra. Češka radikalna stranka je imela včeraj tu shod, na katerem so Klofač, Choc in dr. Hejn ropotali proti novim českim ministrom.

DALMATINSKI NAMESTNIK.

Trst, 11. novembra. »Slavenska Misao« trdi, da bo za novega dalmatinskega namestnika skoro gotovo imenovan vladni svetnik dr. Mahkovec, sedanjí podravnatelj državne policije v Trstu.

UMOR V GRADCU.

Gradec, 11. novembra. Včeraj je bil tu v prepriju v srce zaboden ključavničarski pomočnik Alojzij Vezenšek.

ZMAGA ČEŠČINE PRI SODIŠČU.

Heb, 11. novembra. Višje deželno sodišče je določilo, da mora tukajšnje okrožno sodišče sprejeti neko češko menično tožbo in v vsej tej zadevi poslovati češko.

IZDAJSTVO VOJAŠKIH SKRIVNOSTI AVSTRIJI.

Berolin, 11. novembra. »Lokalanzeiger« poroča iz Varšave: Skrivna policija je odkrila izdajstvo vojaških skrivnosti. Vsa zadeva je še tajna. Več višjih častnikov je zamo-tanih v afero. Gre se za precejšnje število načrtov za utrdbe, ki so bili najbrže izročeni Avstriji. Policija je več oseb aretirala. Are-tacije še slede.

HUDE POVODNI V ITALIJI.

Rim, 11. novembra. Tiber je narasel in nosi živali in drevesa s seboj. Aniene je pre-plavil mnogo vasi. Železnica in ceste so poškodovane. Več vlakov ne more voziti. Nad otokom Elba se je oblak utrgal; našli so šest oseb, ki so utonile.

ZOPET ARETACIJE NA CETINJU.

Cetinje, 11. novembra. Tu so prijeli nekega turškega podanika, pri katerem so našli šest bomb.

OTVORITEV RUSKE DUME.

Peterburg, 11. novembra. Car je določil, da bo ruska дума otvoričena 14. t. m. Na ta dan bodo prepovedani vsi shodi, procesije itd.

ZOPET STRAŠEN POTRES.

Peterburg, 11. novembra. Iz okolice Karatag prihaja vest o strašni potresni katastrofi. Mrtvih je na tisoče ljudi.

FRANC JOŽEFOVA grenka voda.

2558

S tužnim srcem naznanjamo vsem prijateljem, sorodnikom in znancem, da je naš ljubljani sin, oziroma brat

Jožef Zaplotnik

četrtšolec na gimnaziji v Kranju

po kratki, mučni bolezni umrl v deželni bolnici ljubljanski včeraj ob 8. uri zjutraj, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 15. letu svoje starosti.

Pogreb nepozabnega rajnega bo jutri v torek ob 9. uri iz ljubljanske bolnice na novo pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.

Sv. maše za njegovo dušo se bodo brale v domači župni cerkvi v Goričah. Priporočamo dragega sina in brata v pobožno molitev in blag spomin.

Letenice pri Kranju, 11. nov. 1907.

Žaljuči starši, bratje in sestra.

2560

Zahvala.

Globoko ginjeni po številnih dokazih iskrenega sočutja med boleznijo ter ob smrti naše iskreno ljubljene hčere, matere, sestre in tete, gospe

Frančiške Pečnik,

vdova Maček, rojena Jančigaj

se čutimo dolžne, da se zato kakor tudi osobito prečistiti duhovščini, slavnemu Katol. izobraževalnemu in podpornemu društvu, slavnemu pevskemu zboru za ginljive žalostinke pred hišo, v cerkvi in na grobu, vsem darovalcem krasnih vencev, dalje vsem udeležencem v častnem spremstvu na njenem zadnjem potu k večnemu počitku najtopleje zahvalimo. Vsem in vsakemu posebej naša iskrena zahvala!

V Domžalah, 8. novembra 1907.

Žaljuči ostali.

Mladenič

28 let star, slovenskega in nemškega jezika zmožen, z dobrimi spričevali, želi nastopiti službo oerkvenika v kakem samostanu ali fari. Isti je zmožen opravljati tudi posle občinskega tajnika.

Naslov na upravništvo »Slovenca«.

Martin Šetinc

trgovec

Betika Šetinc rojena Burger

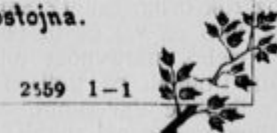
poročena.

Vrhnika,

dne 11. novembra

Postojna.

2559 1-1

Darovi.

Za ljudski sklad: Državni poslanci S. L. S. 377 K.

Veliko zalogo absolutno zjamčenega pristnega vina, 1097

priporočano opetovano od knezoškof. ordinarijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima **Kmetijsko društvo v Vipavi.** — Izborna kvaliteta: belo namizno vino po petdeset kron, rudeče hribovsko 40 kron, pinela ter fina desertna vina, kakor ital. rizling in beli burgundec po 55—65 kron, postavljeno v Postojno ali Ajdovščino. Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. — Stara desertna vina v buteljkah po 1 do 120 K. Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

Za zadrage in večje množine izjemne cene. — Za obilne naročbe se priporoča

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Ljuba žena!

Izpolniti hočem Tvojo željo ter kupiti pri **Her-natoviču** svileno-baržunasto peluchè-jopico, če popusti 1 gld.

2557 1-1

izurjena mizarska pomočnika

sprejme v trajno delo proti dobri plači **A. Rojina**, mizarski mojster, Ljubljana, Wolfove ulice šte. 6. 2552 3-1

Išče se mlinar

Nastop takoj. 2556 2-1

Janez Burja Rečica, p. Bled.

Išče se občinski, zajedno posojilniški tajnik.

Plača po dogovoru. — Prošnje se naj blagovolé vposlati do 22 t. m. **županstvu v Knežaku, Notranjsko.**

Podružnica i v Spljetu. i

Delniška glavnica: i i K 2.000.000. i i

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča **promese na ogrske premijske srečke** Zrebanje: Glavni dobiček: cele à K 12.—, polovice à K 7.— 15. novembra K 300.000
promese na 4% ogrske hipotečne srečke à K 4.— 15. " " 70.000
promese na 3% zemeljske srečke i. à K 5.— 16. " " 90.000
Vse tri promese skupno le K 19.—.

Podružnica i v Celovou. i

Rezervni fond: i i K 200.000. i i

„Jaz“ o — „Sebi“.

V pozni jeseni smo. Listje pada z drevja in vreme je vlažno, deževno. Menda je tudi ta pozna jesen s svojim nestalnim vremenom vplivala na častite volivce ljubljanskega drž. poslanca, da so včeraj cepali počasi v dvorano Mestnega doma, lepo drug za drugim, dobro oviti v jesenske plašče, pokritih glav, počasi, kakor pada listje z drevja in kapljice jesenskega dežja z vej. Počakati je bilo treba, da se je nabralo toliko »volivcev«, da se je sploh izplačalo začeti, in tedaj je stopil tja gor k mizi gospod Ivan Hribar ter otvoril zborovanje. Navzočih je bilo kakih 200 ljudi, pozneje se je morda to število pomnožilo na 300 do 350. Shod je bil torej po oficialnem mnenju izvrševalnega odbora narodnonapredne stranke — silajen.

Hribar torej otvoril zborovanje ter predlagal predsednikom »najodkritosrčnejšega« dr. Tavčarjevega prijatelja dr. Majarona, ki se na kratko zahvali za »zaupanje« ter poda besedo Nemcu.

In govoril je On takole:

Častiti gospodje volivci! Pred vsem vas prošim potrpljenja z Menoj, kajti od neprestane vožnje iz Ljubljane na Dunaj ter nazaj sem tako zdelan in prehlajen, kar čutite že po Mojem glasu, da mi bo fizično skoraj nemogoče podati vam natančno poročilo o Mojem dosedanjem delovanju v državnem zboru. Namen Moj je, poročati o sedanjem političnem položaju in kako je prišlo do njega. Pred drugim pa hočem odgovoriti na razna očitavanja nasproti Meni v zadnji dobi, posebno pa na napade, ki so jih naperili name na zadnjem klerikalnem shodu v Unionu.

Tedaj, ko se je ustanovila družba z namenom, da zgradi hotel Union, smo to misel pozdravili z veseljem, kajti obetali smo si od tega podjetja mnogo koristi za mesto Ljubljano, posebno glede na tujski promet. Union pa je postal sedaj gledališče, v katerem prirejajo klerikalci svoje predstave pod patronanco visokih gospodov prav po zgledu ameriških ekscentričnih predstav. Taka predstava se je vršila tudi prošle nedelje. To niso predstave, ki bi vzbujale v občinstvu zanimanje za kaj lepega, estetičnega, ki bi vplivale blažilo na človeka, temveč ravno nasprotno uničujejo v ljudstvu vsak blažilni čut ter navaľajo ljudi naravnost v surovosti. Na tem shodu je bilo le opaziti neznansko bahavost onega gospoda, ki je tamkaj prevračal politične kozolce. Vse, kar se je storilo in mislilo storiti, vse je storil le on, samo on in nihče drug. Če bo šlo tako naprej, se v naših solah — saj gospodje duhovniki imajo v tem oziru precej široko vest — ne bo več učilo, da je Bog vseomogoč, temveč dr. Šusteršič, in rek, da ne pade noben las z naše glave brez Božjega privolenja, se bo izpremenil v rek, da nobeden las ne pade z naše glave brez vednosti in volje dr. Šusteršiča.

Sicer ne bi odgovarjal na razne dr. Šusteršičeve napade, da ljubljanski uradni list v zadnjem času ne priobčuje z neko posebno slastjo vseh napadov s klerikalne strani proti Meni. Človek bi pričakoval, da je uradni list zato tu, da priobčuje uradna naznanila, da se ne vmešava v politiko, če pa že, da vsaj piše nepristransko. Danes poročevalca uradnega lista ni tu, in kakor se čuje, z izgovorom, da ni bil povabljen. Konstatiram, da sploh nihče od vas ni bil posebej vabljén, shod se je napovedal le po izvrševalnem odboru narodnonapredne stranke z lepaki. Če so zastopniki drugih listov prišli ne vabljén, bi bila tudi njegova dolžnost priti. (Klic: »Ima mlado ženo!«)

Vprašal bo kdo, odkod prihaja vsa ta jeza bahavega dr. Šusteršiča na Mene? Lansko leto, ko sem kandidiral v državni zbor, sem izjavil, da gre moje stremljenje za skupnim, soglasnim delovanjem združenih poslancev slovenskega in hrvaškega naroda. Zaradi ljubne sloge sem bil pripravljen vstopiti v vsak jugoslovanski klub, če bi mu tudi bil načelnik dr. Šusteršič. Ali tedaj ste bili vi sami priča, kako oduren, ošaben, nespravljen se je pokazal dr. Šusteršič. Izjavil je, da se Mene ne sprejme pod nobeno ceno v njegov klub. Ko sem bil izvoljen, je bilo popolnoma jasno, da v dr. Šusteršičevem klubu ne bom sedel, posebno ker se je nameraval ustanoviti poleg dr. Šusteršičevega kluba drug Jugoslovanski klub. Sicer je dr. Šusteršič še imel upanje pridobiti zase brate Hrvate ter v ta namen celo potoval v Dalmacijo, a to potovanje je bilo le zabavno, brez uspeha! In Jaz sem vedel, da bo to potovanje brez uspeha. Dr. Šusteršič je seveda moral name hud postati. Glavni povod dr. Šusteršičeve jeze na Mene pa sem izvedel od nekega gospoda, stanujočega izven Ljubljane, katerega pa ne imenujem, in ta gospod mi je v nekem pogovoru rekel: »Dr. Šusteršič nima povoda nikogar tako sovražiti, kakor Vas, ker ste mu Vi prekržili vse njegove račune. Dr. Šusteršič je nameraval v državnem zboru ustanoviti centrum — ne katoliški centrum, kajti katoličanstvo so klerikalci že zdavnaj vrgli čez palubo —, ki bil najmočnejša stranka v državnem zboru.« Odtod torej vsa jeza. In to naj tudi služi v karakterizacijo onega žurnalističnega boja, ki se bije proti meni, in ki ga ni ostudnejšega v Avstriji. Saj se bjejo hudi boji tudi drugod, ali tako divje nikjer ne, kakor pri nas. Za slugo za to ima naša klerikalna stranka; »Slovenec« preži na vsak Moj korak, nobeden Moj dihlať mu ni všeč, komaj čaka, da bi izginil Jaz z zemeljskega površja, in prepričan sem, da bi me ti ljudje že zdavnaj obesili na laterno pred magistratom. (Tako piše »Na-

rod« proti »klerikalcem«! Op. ur.), če bi imeli to moč. Ali te moči še nimajo.

Kakšna je pisava tega lista in koliko se mu sme verjeti, naj služi sledeče: Včeraj je priobčil »Slovenec« na prvem mestu, da sem v parlamentu konferiral z dr. Eggerjem in koval z njim zaroto. Res je, srečal (!) sem se z dr. Eggerjem pred ministrsk. kuloarijem. Dr. Egger me je pozdravil in jaz sem mu odzdravil ter mu podal roko in ga vprašal, če tudi on želi k ministru? (!) To je bilo vse, drugega nič. To je bila torej Moja zarota z dr. Eggerjem. — Kakor prej dr. Tavčarja, tako napada sedaj »Slovenec« mene. Pač hoče, da bi mi izpodkopal ugled. (Klic: Ne, nikoli!) List, ki je tako globoko padel, ne more razžaliti poštenega človeka, njegovi napadi me ne dosežejo.

Prvikrat so me napadli, češ, ker sem podpisal krščansko demokratični program Jugoslovanskega kluba. Klub se je ustanovil šele po razbitju pogajanj s klerikalci. Dr. Šusteršič je bil za skupni klub, toda po absolutni izključitvi slovenskih naprednjakov. Ko so se pogajanja nadaljevala, je bil pripravljen sprejeti vse v klub, samo Mene ne. To je bila conditio sine qua iure. Mislim, da bo počasi vse druge mogel predelati v pristne klerikalce. Pravi vzrok pa je izdal dr. Krek v pogovoru z nekim članom Jugoslovanske zveze, ko je dejal, da se Mene zato ne sprejme v skupni klub, ker hočejo klerikalci ubiti narodnonapredno stranko, če se pa Mene sprejme v klub, bi pa dobila narodnonapredna stranka večjo veljavo. Klerikalci pač mislijo, če mene ubijejo, da ubijejo narodnonapredno stranko, ali tu konstatiram, da se zelo motijo, kajti ako pade moja glava, stopile bodo na moje mesto mlajše, krepkeje moči. Narodnonapredna stranka ne bo umrla, temveč bo z novimi, pomlajenimi močmi stala tem trdnješe.

Ker torej s klerikalci ni bilo mogoče skupno delovanje, se je ustanovil Jugoslovanski klub, ki je štel 20 poslancev. Na naši strani je bil tudi koroški poslanec Grafenauer, ki je sam proti meni zatrjeval, da je njegovo srce pri nas, da se pa ne more definitivno odločiti za vstop, ker še ni dobil končnih napotkov iz Koroškega. Z njim vred je štel klub 21 poslancev. Na željo istrskih in dalmatinskih poslancev sem podpisal izjavo, da ne nasprotujem krščansko-demokratičnim načelom. In ali sem se s tem kaj pregrešil? (Ne!) Vsa morala sloni na krščanstvu. Narodnonapredna stranka ni nikdar nasprotovala krščanskim načelom. Enaka ljubezen naj oklepa vse, liberalce in klerikalce in tudi pravoslavne, kajti v Jugoslovanskem klubu sta tudi dva srb-ska poslanca, to je načelo kluba.

Naša stranka je bila vedno demokratična, saj je sploh slovenski narod ves demokratičen, vse naše javno delovanje in življenje, politično in gospodarsko je demokratično. Pač pa ni demokratična klerikalna stranka, ki se slepo pokorava eni višji osebi ne samo v verskih, temveč tudi v vseh političnih vprašanjih. Pri klerikalcih ni mogoče govoriti o demokratičnosti, če tudi sami to stoisotokrat zatrjujejo. Sedaj, ko se gre za rekonstrukcijo kabineta in je ministrski predsednik mnogo deloval nato, da vstopi v ministrstvo češki agrarec Prašek, je pisal »Slovenec«, da je Prašek kmet in njegova žena kmetica, in kako bosta ta dva mogla zastopati češki narod na dvornih plesih. (To je laž!) »Slovenec« je citiral pisavo Hribarjevih prijateljev mladočehov. Op. ur.) Ali ni to dokaz, da je celo ministrski predsednik baron Beck bolj demokratičen kot vsi naši klerikalci.

Vse Moje delovanje v državnem zboru, vsak Moj predlog, vsaka Moja interpelacija se je smejala s strani klerikalcev, smejala se me je celo tedaj, ko sem, ne da bi se hvalil, odstopil 1200 K svojih dijet v dobrodelne namene, česar od onih ni nihče storil, dasiravno je marsikdo med njimi v boljših razmerah kakor Jaz. Ali je kaj smešnega na tem, da poslanec plača nazaj ljudstvu na kak način one dijete, ki jih ni zaslužil! Dolžnost vsakega klerikalnega poslanca bi bila, da bi storil enako. (Klic: Gustinčar bo hiša zidu!)

Dočim je vse moje delovanje smešno, je nasprotno pri klerikalcih vse jeko imenitno, vse najboljše. Reklo se je celo, da Gostinčar — nikdar še nisem imenoval tega imena, in imenujem ga le zato, ker je sedaj moj kolega v državnem zboru, — da ena njegova beseda več velja, kakor sto mojih govorov! V čem pač tiči delovanje Gostinčarjevo? Ni ga poštenega človeka, ki bi se ne zgražal nad propalostjo v tem delovanju. Za primer navajam interpelacijo, katero so razun dr. Fona podpisali vsi klerikalni poslanci, v kateri je Gostinčar tako silno blatil ves sodni stan in drž. pravdnštvo. In zakaj? Zato, ker naši sodniki delujejo po zakonu, ker se nočejo ukloniti klerikalcem, da bi ti raztegnili svoj vpliv tudi na sedno delovanje.

Položaj je danes že skoraj čisto izbitren. Vse se vrti okoli nagodbnih predlogov, s katerimi je v zvezi tudi rekonstrukcija kabineta. Nagodba ima sicer nekaj dobrega, ali tudi veliko zlega. Gotovo pa je, da bo nagodba sprejeta tako, kakor je predložena.

Proti Meni se je zadnji čas uporabljalo kot agitacijsko sredstvo vprašanje belokranjske železnice. Povdarjam, da belokranjska železnica ni zadržana v nagodbnih določbah, temveč le v dogovoru med avstrijsko in ogrsko vlado. Sicer ni dvoma, da bo nagodba sprejeta, ali tudi v nasprotnem slučaju bi ne bilo nobene nevarnosti za to železnico. Treba pa je naglašati, da se bo stvar precej zavlekla, ker je nagodbeni odsek sklenil sistirati svoje seje, dokler se ne reši ministrska kriza.

Vse parlamentarne stranke so zavzele napram nagodbi stališče, s katerega si skušajo kaj pridobiti, bila je samo ena stranka, ki je brezpogojno pokazala vso svojo udanost napram vladi. Druge stranke so se držale rezervirano in se še drže, le naši klerikalci so takoj prišli v vladni tabor in se izrekli za nagodbo. (Laž! Slovenski klub je prej stavil svoje zahteve in jih tudi dosegel! Op. ur.) Dr. Šusteršič je bil celo oni, ki je predlagal, da se odkaže nagodbena predloga odseku.

Sedaj naj se pa nekoliko ozrem na napade na Moje osebo na zadnjem klerikalnem shodu v »Unionu«. Predvsem konstatiram, da dr. Šusteršič nič kaj ne spoštuje resnice, hčerke božje, temveč, da jo prav rad udari tudi po zobeh. V dokaz navajam samo njegovo trditve, da je on in njegova stranka pridobila od vlade pet milijonov v svrhu osuševanja ljubljanskega Barja. Resnica je, da se je deželni zbor že leta in leta bavil s to zadevo ter naložil deželnemu odboru, da stori vse priprave v tej zadevi. Dognalo se je, da je potrebno za izvršitev vsega dela 4.800.000 K. V to naj bi prispevalo mesto Ljubljana 12, dežela 30, interese 18 in država 50 odstotkov. Na državo torej pripade 2.400.000 K. Dr. Šusteršič se je pa bahal pred svojimi vernimi backi v »Unionu«, da je on izposloval pet milijonov državne podpore. Tako ez kitijo ti ljudje s tujimi zaslugami, kakor sraka s pavjim perjem. Tako so tudi izrabili ljudsko zavarovanje, za katero ima baje Gostinčar tolike zasluge. Cesar je že v prestolnem govoru obljubil ljudsko zavarovanje, potem pa je pricapljaj Gostinčar in pograbil to stvar, in dr. Šusteršič mu je pripisoval za to velikanske zasluge.

Za belokranjsko železnico ima zopet zasluge edino le dr. Šusteršič in kvečjemu morda še Šuklje. Stvar je pa taka. Izpočetka se je izdelal za belokranjsko železnico projekt ozkotirne železnice, za normalnoirno je začel delovati šele Plantan. Šuklje v zvezi z bogatašem Gorjanskim je bil za ozkotirno. Za oživotvoritev tega projekta je bilo treba denarnih sredstev. Opozarjalo pa se je na to, da bi bil promet na tisti železnici tako neznaten, da bi se investirani kapitali nikakor ne obrestovali in amortizirali. Vlada je bila temu projektu odločno nasprotna in ne bi dala nikakega prispevka, da bi pa interese sami zbrali tolike svote, ni bilo niti misliti. Tedanji železniški minister Witte je izjavil, da vlada nikakor ne bo dovolila te železnice, ker bi odvrnila ves promet iz Trsta v Reko. Tako stališče je zavzemala vlada tedaj. Bili so pač posebni vzroki, da se je sedaj sklenilo graditi zvezo s Hrvaško in Dalmacijo.

Ko sem bil kot župan ljubljanskega mesta v neki zadevi na Dunaju, sem imel pogovor z neko jako visoko (?) osebo, katere je opomnil, da se je do zdaj iz gotovih ozirov čakalo na primeren čas, a da je ta čas sedaj nastopil za zahtevo železniške zveze s Hrvatsko in južno Ogrsko. Jaz sem tedaj opomnil na to tedanje poslanca Plantana, ki je takoj prišel s pripravljalnimi deli. Jaz sem bil torej prvi, ki sem opozoril na to, ali vedel sem, da se bo ta železnica gradila edino le iz strateških ozirov in da jo bo gradila država sama in nihče drug, če se priklopi ta železnica na kako hrvaško postajo. Imeli smo potem mnogo truda in mnogo dela, ali nismo tega obešali na veliki zvon, in če ne bi bil dr. Šusteršič toliko predrzen, ne bi bil povedal tega danes. Poudarjam torej, da se ta železnica ne bo gradila po zaslugi dr. Šusteršičevi in Šukljevi, temveč po zahtevi z onega visokega mesta iz splošnih državnih interesov v zvezi s popolnitvijo železnice Košice-Bogumil. Skrajno netečno je torej, če si kdo lasti zasluge za pridobitev te železnice.

Klerikalci so mi očitali, da sem spravil v nevarnost belokranjsko železnico kot član deputacije Jugoslovanskega kluba s posetom hrvaške državnozbornske delegacije v Budimpešti. Tedaj je ščuval »Slovenec« hrvaške poslance proti meni, včerašnjim »Slovenec« pa zopet ščuva mene proti Hrvatim. Jaz sem se res udeležil tega poseta kot član deputacije Jugoslovanskega kluba. Jugoslovanska Zveza je takoj v začetku sklenila stopiti v ožjo zvezo s Hrvati v ogrskem državnem zboru in je ta svoj sklep tudi izvedla. Poudarjati je treba, da so izjave Jugoslovanske Zveze o sporazumu s hrvaško delegacijo v Budimpešti vzbudile veliko zanimanje med vsemi parlamentarnimi strankami in da so se celo nemški krščanski socialci prav živo zavzeli za prizadevanje Hrvatov. Ker torej obstoje prijateljske razmere med Jugoslovansko Zvezo in hrvaško deputacijo v ogrskem državnem zboru, je poslala Jugoslovanska Zveza deputacijo v Budimpešto na razgovor. Vse, kar je pisal »Slovenec« v tej zadevi je le gola izmišljotina. (Vse res! Op. ur.) Jugoslovanska Zveza je v svojem komuniqueju ovrgla vse te izmišljotine. (Ni res! Op. ur.) Sicer pa delovanje Jugoslovanskega kluba klerikalce čisto nič ne briga, in še lahko dalje lažejo, kakor hočejo, škodovali nam ne bodo, dasiravno je dr. Šusteršičeva največja želja, da bi Jugoslovanska Zveza razpadla. Ali tega ne bo dočakal. Čim bolj bo »Slovenec« roval proti nam, tem tesneje se bomo oklenili drug drugega, tem ožja bo naša zveza, tem večji bodo naši uspehi, za kar vam jamčim. (?)

Dr. Šusteršič je jako dovtipen in tak se je tudi pokazal na shodu v »Unionu«. V dokaz navajam njegovo trditve, da jaz nisem nevaren, kajti če kam potujem, nosim s seboj v žepu kvečjemu kako zavarovalno polico. Da, imam res s seboj zavarovalno polico in sicer zavarovalno polico za življenje narodnonapredne stranke. Dr. Šusteršič pač želi, da bi

narodnonapredna stranka kmalu gagnila, da bi je bilo kmalu konec, ali narodnonapredna stranka stoji trdno in bo stala trdno in mu prizadejala še marsikatero bridko uro. Svetujem pa dr. Šusteršiču, da naj on sam misli na zavarovanje, da naj vsaj pri »Vzajemni« zavaruje svojo stavbo S. L. S., kajti nad njo se zbirajo temni oblaki ljudske nevoľje in iz teh oblakov bo treščilo v to stavbo. In ta čas ni daleč. Jaz ga morda ne bom doživel, ker sem že precej star, ali doživeli ga bodo mlajši izmed vas. Maščevanje mora priti za vse te podivjane razmere, ki vladajo med nami po krivdi S. L. S. pod pokroviteljstvom visokih duhovniških gospodov. Prišel bo čas, ko bude ta stranka sramotno izginila s pozorišča.

Dr. Šusteršič pripisuje klerikalni stranki veliko zaslugo za rešitev gimnazijskega vprašanja. Način rešitve tega vprašanja je pravo izdajstvo na slovenskem narodu! Nikdar ni res, da bi bila I. državna gimnazija v Ljubljani nemška posest in da je po ustanovitvi nemške gimnazije prešla v slovensko last. Potemtakem bi bile vse gimnazije na Kranjskem nemška posest, ker se je od tedaj, odkar je prenehala biti latinščina učni jezik, na njih poučevalo v nemškem jeziku. Vse te gimnazije so slovenska posest že po določbah XIX. drž. osn. zak. Če bi veljal dr. Šusteršičev izrek, ne bi Slovenci nikdar imeli slovenskega uradovanja, kajti vsi uradi bi bili nemška posest, kakor se je svoj čas samo nemško uradovalo. Slovensko uradovanje se je doseglo in ravno tako dosegljive so bile tudi slovenske srednje šole, posebno ker je bilo tudi mnenje naučnega ministrstva v tem oziru za nas jako ugodno: nameravalo se je uvesti na I. drž. gimnazijo slovensčino kot učni jezik v višje razrede ter temu zavodu prikllopiti nemške oddelke pod vodstvom slovenskega ravnateljstva slovenske gimnazije, nekako tako, kakor je sedaj nasprotno uvedeno v Celju. Taka po ministrstvu nameravana rešitev tega vprašanja bi bila gotovo veliko boljša za nas, kakor pa sedanja. Z ustanovitvijo samostojne nemške gimnazije se ustanovi v Ljubljani nemško gnezdo, kjer se bodo s pomočjo zagrizenih nemških profesorjev vzgajali renegati, kjer se bodo borili z raznimi podporami sinovi slovenskih staršev. V tem tiči vsa nemoralnost celega postopka, v tem klerikalno izdajstvo na slovenskem narodu.

Kot protiuslugo za dovolitev nemške gimnazije za 74 nemških dijakov, kot kompenzacijo za to navajajo klerikalci štirj popolnoma slovenske gimnazije v Ljubljani, Kranju in Novem mestu. To je zopet izkrivljanje dejstev. Nikaka tajnost ni, da je že zdavnaj ministrstvo izjavljalo, da nima nič proti slovensčini kot učnemu jeziku v višjih razredih gimnazije, in da bi se bilo to že davno zgodilo, če bi bil deželni odbor pravočasno poskrbel za slovenske učne knjige. »Slovenec« zavija celo stvar trdeč, da c. kr. založba učnih knjig ni mogla natisniti slovenskih knjig, dokler niso bile zagotovljene slovenske gimnazije. C. kr. založba učnih knjig sploh ne zalaga knjig za srednje šole, temveč le za meščanske in ljudske šole, in ministrstvo je naložilo deželnemu odboru, da naj skrbi za slovenske učne knjige. Dež. odbor je v resnici tudi dal v ta namen velike svote. Trditve dr. Šusteršičeve, da je poslovenjenje gimnazij njegova zasluga, je goli humbug. Dne 17. novembra 1902 sva bila z dr. Plojem v neki zadevi pri tedanjem naučnem ministru dr. Hartlu. Minister je sam navelj pogovor na gimnazijsko vprašanje ter dejal, da učna uprava misli na ureditev popolnoma slovenskih gimnazij in da ima ravno sedaj nekaj slovenskih učnih knjig predložnih v aprobacijo. Jaz sem nato poudarjal, da bi bilo potrebno spisovalcem slovenskih učnih knjig enako kakor v Dalmaciji dovoliti daljše dopuste, nakar mi je minister odgovoril, da se bo to zgodilo, ko pride več novih učnih moči z vseučilišča. Jaz sem takoj nato opozoril dež. odbornika Povšeta, ki je eden izmed delavnejših deželnih odbornikov, da naj se zahteva dopustov za spisovatelje učnih knjig. Nekaj se je potem storilo, ali dovolj pa mislim, da ne. Isto leto sem govoril v isti zadevi tudi z referentom za srednje šole dr. Wiernerjem, ki je tudi zagotavljal, da vlada nima nobenega pomisleka proti poslovenjenju gimnazij. To dejstvo torej stoji, in kdor si lasti kaj zaslug pri tem, odpira pač odprta vrata.

Enako je tudi z višjo trgovsko šolo v Ljubljani, ki je že zdavnaj sklenjena v trgovski zbornici, katere se je obrnila za primeren prispevek na ljubljansko mesto, deželni odbor in vlado. Mesto je zagotovilo svoj prispevek, deželni odbor tudi, toda odvisno je od deželne zbornice, vlada pa je obljubila tudi svoj donesek, ko se bo definitivno dognal prispevek ljubljanskega mesta in dežele.

Dr. Šusteršič se ponaša, da je on dosegel podržavljenje idrijske realke ter se sklicuje na neki članek v »Slovencu«, katerega je spisal neki B. V vsem tem se kaže, kako barunsko znajo delati zase klerikalci reklamo, kajti v celem članku ni idrijska realka niti omenjena. (Šusteršič se je skliceval na celo vsebino »Slovenčevega« članka glede srednjega šolstva sploh. Op. ured.) Veliko je storil v tej zadevi že dr. Ferjančič (?). Idričani so se potem obrnili na Mene, da sem jim dal pojasnila, kako stvar voditi dalje. Nato je prišla deputacija na Dunaj k Meni, da jo povedem k naučnemu in finančnemu ministrstvu, kjer je dobila zadovoljiv odgovor. Ko je dr. Šusteršič videl, da je stvar v dobrem tiru, se je je takoj polastil ter postavil to, kar smo že mi dobili, med svoje zahteve.

Da bi zakril svoje izdajstvo na slovenskem narodu vsled nemške gimnazije v Ljubljani, se sklicuje dr. Šusteršič na to, da se namerava ustanoviti korno poveljstvo v Ljubljani ter da je nemška gimnazija potrebna,

da se bodo mogli šolati sinovi nemških častnikov. To je vendar prebanalno, pa tudi skrajno neloogično. Kdor pravi, da ne bi se mogli sinovi nemških častnikov šolati na slovenski gimnaziji z nemškimi paralelkami, kakor je nameravala urediti zavod vlada, sicer pa tudi ni res, da bi bili častniki sami Nemci. Tu se vidi, kako daleč vodi neloogično strankarska strast, in vidi se, kako se dr. Šusteršič trudi, da bi zbrisal vtis, ki ga je napravilo na ljudstvo njegovo izdajstvo. Zato išče takih razlogov.

Leta in leta je rohnol dr. Šusteršič nad nemškimi poslanci v deželnem zboru, očital jim vse mogoče, dajal jim vsa imena, samo človek ne. Narodnonapredni stranki je očital, kako izdajstvo počenjam, ko smo stopili v zvezo z Nemci, da zagotovimo obstoj slovenskemu gledališču, kako pa on sam dela sedaj. (Prečita »Slovenčev« poročilo. Smeh. Bleiweis mogočno kima.) Te besede so naravnost blasfemija. Nemška moč se utrja posebno na narodnih mejah vedno bolj in bolj, da, čutimo to tudi že pri nas samih, posebno ker je vlada na njihovi strani. Kdor noče tega priznati, greši nad slovenskim narodom. Naval Nemcev je vedno hujši, posebno odkar imajo svojega ministra rojaka, dočim Jugoslovani nismo zastopani v ministrstvu. To dr. Šusteršič ve in ker čuti, kaj je zakrivil, pripoveduje, da nemške nevarnosti sploh ni. Kako je s tem ugodil Nemcem, pričajo graški nemški listi, ki pravijo, da že zdavnej ni bilo čuti tako pametne besede iz Ljubljane, kakor je bila ta. Kako nam je soditi o takem človeku, ni treba nadalje govoriti.

Dr. Šusteršič mi je očital, da sem rabil v trgovski zbornici izraz »pljunek v vodo«. Nimam navade govoriti v takih izrazih, in tudi danes, če sem rabil kak ostrejši izraz, sem ga rabil le v skrajni užaljenosti vsled najostudnejših napadov na mojo osebo z nasprotne strani. Dr. Šusteršič imenuje tak način govorjenja — krepko, drugi pravijo — surovo. Rabil sem izraz »pljunek«, ne pa »pljunek«, kajti ta izraz smatram za nedovoljen v dostojni družbi.

Konečno se je dr. Šusteršič obregnil tudi ob mestno policijo. Povod temu je bilo najbrž dejstvo, da je ljubljansko sodišče prosilo državni zbor za izročitev dr. Šusteršiča vsled tožbe nekega mestnega stražnika zaradi žaljenja časti. In zato gre dr. Šusteršič v svojem demokratizmu tako daleč, da zahteva za Ljubljano državno policijo. Sicer so pa klerikalci lahko hvaležni, da je policija v Ljubljani v mestnih rokah, kajti drugače bi dr. Šusteršič sam čutil, kako bi se postopalo z njegovimi pristaši, kadar se spuščajo v nedopustne demonstracije, ako bi bila policija državna. No, pa od želje do uresničenja je dolga pot in drevesa, ki jih sadi dr. Šusteršič, še ne bodo tako kmalu prirastla do nebes.

Prehajam h koncu. Vedel sem, da prevzajem težak posel, ko sem prevzel poslanstvo, katero stane mnogo truda. Vsled vožnje na Dunaj in nazaj sem silno prehlajen. (Kašlja.) Obširnejše poročati o delovanju »Jugoslovanske zveze« ni moj namen, ker se nočem bahati in uspehov izrabljati v agitatorične namene. Sicer pa je taktika stvar kluba in kadar se bo uvidelo, da je kaj v korist volivcem, tedaj se bo prišlo s stvarjo na dan. Drugi udarjajo na veliki reklamni boben, mi pa delujemo. Zagotavljam vas pa, da uspehi ne bodo izostali. (Živio Hribar! Odobravanje.)

Dr. Majaron prebere nato dopis privatnih uradnikov, kateri prosijo, da bi jim Hribar odpomagal v skrajni bedi, nastali vsled velike draginje. Podpis se glasi: privatni uradniki, narodnonapredni volivci.

Ponižna prošnja se vzame z odobravanjem na znanje.

K besedi se oglasi neki Golob, ter »si dovoli izreki resolucijo«, v kateri z navdušenim odobravanjem vzame na znanje Hribarjevo poročilo ter se mu izreka zasluženo priznanje, popolno zaupanje in iskrena zahvala za njegovo »moško in neumorno delovanje«.

Gospod Lenčič ni zadovoljen s tem, temveč želi dodatek, da se naprosi Hribarja, da bi tudi še nadalje »tako uspešno in neumorno« deloval in da ne bi uklonil svoje slovanske glave pred nikomer.

Gospod Trstenjak predlaga resolucijo, s katero se zahteva zjamčenje narodnih pravic v uradu in šoli in nameščanje slovenskih uradnikov v slovenskem ozemlju ter se protestira proti invaziji nemškega uradništva.

Isti predlagatelj predlaga še resolucijo, v kateri se obsoja zastopnike S. L. S., ker cenijo svoje strankarske koristi višje nego skupne vseh Jugoslovancev, ter se izreka poslancem »Jugoslovanske zveze« popolno zaupanje z željo, da vztrajajo v borbi za skupne gospodarske in narodne interese vseh Jugoslovancev.

Dr. Majaron čuti vzlic temu, da se je izrazil »našemu« gospodu poslancu soglasno in navdušeno zaupanje, potrebo, da se mu zborovalci prav posebej še zahvalijo zato, da je vključil svojim silnim poslom napravil v tej »naši« dvorani shod in na njem poročal. (Živio!) V današnji dobi, ko zmota pobija zmoto, je potrebno, da se prireajo taki shodi, da se izve resnica. Ta shod, ki je eden izmed naših najimpozantnejših shodov, je pa tudi obenem lepo zadoščenje za vse napade na našega poslanca. V zadnjih časih udarjajo burni valovi ob narodnonapredno stranko, spuščale so se proti njej razne bombe, ali pokazalo se je, da so to le mehurčki zlobnih otročjav, kajti razbile so se, predno so nas dosegle. Tabor napredne stranke je ostal intakten, poln, še popolnil se je. (Tako je!) Vsi napadi na našega poslanca so prenujeni, preostudni, da bi izpodkopali naše zaupanje do njega; mi vemo, koga smo poslali na Dunaj. Hribar nam je pokazal, kako vneto izpolnjuje svoje dolžnosti in zato zasluži polno naše zaupanje. Bog po-

živi našega poslanca Ivana Hribarja! (Živio Hribar!)

Predsednik konstatira, da so predlagane resolucije sprejete »soglasno in z navdušenjem« in shod se je zaključil ravno ob pravem času, kajti manjkalo je le še pet minut do poldneva. Tako pa se je shod završil brez hujše nesreče.

Dr. Tavčarja, kolikor smo mogli opaziti, ni bilo na shodu.

Izvirni berolinski in pariški modeli

oblek z dolgimi, priležnimi jopicami, dalje jopicami z gladkim ali stisnjenim svilenim peluche ter enakimi paletoti, kakor tudi kožuhovinaste jopice iz persianerja, sealskina, caracila in različne kožuhovine, so došli. 2478 6-8

Čudovito nizke cene!

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ
Ljubljana, Mestni trg št. 5.

534 18

Popolna oprema za novorojence, otroško perilo
za vsako starost v zalogi
priporoča znana trgovina perila
C.J. Hamann, Ljubljana.
Perilo istnega izdelka.
1870 ustanovljeno 1870.

300 vinskih sodov

po 300, 400 in 700 litrov iz hrastovega lesa, prav dobro vzdržanih, oddaja po prav nizkih cenah

tvrdka M. Rosner & drug
2351 (6-9) **Ljubljana.**

Sprejme se takoj trgovski pomočnik

v trgovino mešane stroke,
in ena samostojna.

Ioteristinja.

Ponudbe je poslati pod šifro:
„Poštenost“, Zalec-Štajersko.
2525 3 3

Hiša v Kamniku na prodaj.

Majhna hiša nasproti župne cerkve s pravico na drva in hlode, pripravna za vsako obrt — v hiši je tudi trafika — se proda.

Več se izve pri urarju Josipu Janku v Kamniku. 2526 3-2

- Išče se - prodajalka tobaka.

Prednost imajo take, ki so že služile v **tobakarni**. Imeti mora malo kavičijo. Vdove niso izključene. Ponudbe na upravništvo »Slovenca«.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

je sprejela s 1. septembrom t. l. sledeča dela v komisijsko zalogo:

Valvasor, Johann Weichard Freicherr von: Die Ehre des Herzogthums Krain. Laibach-Nürnberg 1689. 4 Bände. (Strani 54 + 7 + 696, 836, 396 + 730, 612 + 74). Rudolfswerth 1877-79.

Na razpolago je samo še 9 popolnih izvodov po K 80.—

Razun tega se dobijo še sledeči popolni zvezki, ki se po znižani ceni tudi posamno oddajo:

Zvezek II. Vsebina: Von den alten und ältesten Einwohnern des Landes Crain. Von den alten Steinschriften und ausgegrabenen Müntz etc. Von der Crainerisch-Slavontschen Sprache, wie auch Sitten und Gebräuchen in Crain. Von den Heiligen, Patriarchen, Bischöffen, Orden und Pfarren in Crain. Strani 836. K 12.—

Zvezek III. Vsebina: Von der Regierung, Regiments-Würden und andern Ehren-Aemtern etc. in Crain. Von den Landesfürsten und Hertzogen in Crain. Von den Städten, Märkten, Schlössern und Klöstern in Crain. Strani 396 + 730. K 20.—

Zvezek IV. Vsebina: Von denen so wol Türkischen als Christlichen Greutz-Oertern bey Crain. Von den Kriegs-Geschichten der Japydier und Carner vor Christi Geburt. Von den Jahr-Geschichten in Crain nach Christi Geburt biss an die Oesterreichische Regierung. Register. Strani 612 + 74. K 8.—

Poleg tega se dobe tudi še posamezne številke za izpopolnitev nepopolnih izvodov.

Wolf-Cigale, Deutsch-slovenisches Wörterbuch. Laibach 1860. 2 zvezka. XIII + 2012 strani. Znižana cena, broš. K 5.—, vez v 1/4 usnje K 10.—

Wolf-Pleterčnik, Slovensko-nemški slovar. Ljubljana 1894/5. XVI + 883 + 998 + IX strani, 2 zvezka. Znižana cena, broš. K 16.—, v 1/4 usnjatih vezavah K 22.—

Verhovec, I. Professor, Die wohlhlöbl. landesfürstl. Hauptstadt Laibach. Kulturhistorische Bilder aus Laibachs Vergangenheit. Laibach 1886. Mit 1 Plane der Stadt Laibach vom J. 1745. — 213 strani. K 250. Izborna kulturno-zgodovinsko delo, do sedaj še malo znano, ker je izšlo v samozaložbi pisateljevi.

Verhovec, I. profesor, Dve predavanji o ljubljanskih pokopališčih. Ljubljana 1901. 23 strani, K —60.

Vrhovec, I. Professor, Die Pest in Laibach. Nach Archivalien des Laibacher Stadtarchivs. Laibach 1899. — 33 strani. K —60. — Der schwäbische Chronist Burghardt Zink und eine interessante Schule zu Reinfritz in Unterkrain. Laibach 1900. — 16 strani. K —60.

Sohumi, Fr., Urkunden- und Regestenbuch des Herzogtums Krain. I. Band. 777-1200. Laibach 1882/3. — 210 strani. Znižana cena. K 250.

— II. Band. 1200-1269. Laibach 1884 u. 7. — 470 strani. Znižana cena. K 250.

Sohumi, Fr., Archiv für Heimatkunde. Geschichtsforschungen, Quellen, Urkunden und Regesten. I. Band. Laibach 1882/3. VIII + 338 strani. Znižana cena. K 250.

— II. Band. Laibach 1884 u. 7. III + 393 strani. Znižana cena. K 250.

Kos, dr. Fr., Gradivo za zgodovino Slovencev v srednjem veku. I. knjiga (I. 501 — 800). Ljubljana, 1903. LXXX + 416 strani. K 8.—

— II. knjiga (I. 801 — 1000). Ljubljana, 1906. LXXXIV + 514 strani. K 10.—

Sveto pismo stare in nove zaveze z razlaganjem poleg nemškega, etc. Ljubljana, 1856/7 6 zvezkov. Znižana cena K 12.—, vezano K 22.—

Mittertuzner-Malovrh, Slovani v iztočni Pustriški dolini na Tirolskem. 1880. — K —60.

Radios, Maria Theresia und das Land Krain 1740-1780. — 1881. K 140.

Dalje priporočamo:

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Bourget, Razporoka, Roman. K 2.—, eleg. vez K 3.—
II. zvezek: Turgenjev, Stejni kralj Lear. Povest. — Stepnjak, Hiša ob Volgi. K 120, eleg. vez. K 220.

III. zvezek: Prus (Alex Glowacki), Straža. Povest. K 240, eleg. vez. K 340.

IV. zvezek: Dostojevski-Levstik, Ponižani in razžaljeni. Roman. K 3.—, eleg. vez. K 420.

Medved, Ant., Poezije. Ljubljana, 1906. 262 strani. K 380, eleg. vez. K 5.—

Silvin Sardenko, Roma. Poezije. Ljubljana, 1906. 116 strani. K 2.—, eleg. vezan K 320.

Šašel, Iv., Bisernice iz belokranjskega narodnega zaklada I. Ljubljana, 1906. VIII + 332 strani. K 2.—

Ker je knjigarna svoje dosedanje prodajalniške prostore zelo razširila in krasno uredila, ter zalogo v vsakem oziru izpopolnila, ima posebno knjige slovenskega knjigotrštva, dalje učne knjige za vse šole, kakor tudi drugojezične knjige vseh strok vedno na razpolago; knjige, ki se v knjigotrštvu nič več ne dobijo, so na prodaj po nizkih cenah v obsežnem antikvarijatu, ki je združen s knjigarno. Antikvarijatski katalog je na razpolago; splošen imenik slovenskih knjig pa je v tisku in se bode na zahtevo razpošiljal s 1. oktobrom t. l. brezplačno. Naročila, ki nam dojdejo pred tem dnevom, si zabeležimo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.